

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI DİN HİZMETLERİ UYGULAMA GENELGESİ (*) ()**

BİRİNCİ BÖLÜM İrşat Kurulları, Vaaz ve Hutbe Hizmetleri

İrşat kurulları

MADDE 1 - (1) Vaaz ve irşat hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde planlanmasını ve yürütülmesini sağlamak üzere aşağıda belirtilen usulde irşat kurulları oluşturulacaktır:

a) İllerde valilik onayı ile il müftüsünün başkanlığında ilgili müftü yardımcısı, bir başvaiz, bir uzman vaiz ve bir vaiz olmak üzere beş üyeden müteşekkil il irşat kurulu oluşturulacaktır. İlde yeterli sayıda vaiz bulunmaması halinde il irşat kurulu vaiz yerine, vaaz etme ehliyetine sahip ve dini yükseköğrenim mezunu olan; şube müdürü, uzman, imam-hatip, Kur'an kursu öğreticisi ve diğer personelden oluşturulur.

b) İlçelerde kaymakamlık onayı ile ilçe müftüsünün başkanlığında dördü vaiz olmak üzere beş üyeden müteşekkil ilçe irşat kurulu oluşturulacaktır. İlçede yeterli sayıda vaiz bulunmaması halinde kurul, vaaz etme ehliyetine sahip ve dini yükseköğrenim mezunu olan; şube müdürü, uzman, imam-hatip, Kur'an kursu öğreticisi ve diğer personelden oluşturulacaktır.

(2) İrşat kurulları çalışmalarını aşağıda belirtilen esaslar doğrultusunda yürütecektir:

a) Kurul, birinci dönem (ocak-şubat-mart), ikinci dönem (nisan-mayıs-haziran), üçüncü dönem (temmuz-ağustos-eylül), dördüncü dönem (ekim-kasım-aralık) programları ile Ramazan ayı özel programlarını hazırlayacaktır. İl irşat kurulları, yılda en az iki defa olmak üzere il genelinde yeterince irşat hizmeti sunulamayan yerleşim yerlerini dikkate alarak süresi ve görevlendirilecek personel sayısını kendisinin belirleyeceği il özel irşat programları hazırlayacaktır. Mezkûr programlarda periyodik olarak kasaba ve köylere de yer verilecektir. Programlar, başlangıç tarihinden en az on beş gün önce hazırlanacak ve mülki amirin onayı alındıktan sonra uygulanmaya başlanacaktır.

b) Söz konusu programlar hazırlanırken; Diyanet İşleri Başkanlığınca (Başkanlık) periyodik olarak belirlenen temalar, din görevlilerince önerilen konular, müftülüklerin fetva hatlarına gelen sorular, aile ve dini rehberlik bürolarına veya merkezlerine yapılan başvurular, il genelinde ilgili kurum ve kuruluşlardan temin edilecek bilgiler ile bölgenin sosyal ve kültürel yapısından kaynaklanan konular da dikkate alınacaktır.

c) İlçe irşat kurulları, program ve konu bütünlüğünü sağlamak amacıyla vaaz ve irşat programlarını il irşat kurulu ile koordineli olarak hazırlayacak ve uygulayacaktır.

ç) Büyükşehirlerde il müftülükleri bünyesinde görev yapan vaizlerin irşat programları ilçe irşat kurullarıyla koordineli olarak il irşat kurullarınca hazırlanacaktır.

d) Kurul, üçer aylık vaaz programlarını hazırlayacağı toplantıda bir önceki dönemin değerlendirmesini yapacaktır. Ayrıca Ramazan ayı programı ve il özel irşat programlarının bitiş tarihinden bir hafta sonra değerlendirmesini yapacak, tespit edilen hususları üyeler rapor haline getirecektir.

e) Hazırlanan programlar ve raporlar müftülüklerce muhafaza edilecek, ayrıca hazırlanan programlar başlangıç tarihinden en az yedi gün önce Din Hizmetleri Yönetim Sistemine (DHYS) kaydedilecektir.

f) Sekreterya hizmetlerini yürütmek ve uygulamaya konulan irşat programlarının DHYS'ye kayıt işlemlerini takip etmek üzere bir kurul üyesi, kayıt işlemlerini yapmak üzere bir personel görevlendirilecektir.

g) Başkanlıktan gönderilen hutbeler hiçbir surette ilave ve çıkarma yapılmadan okunacaktır. Başkanlıktan hutbe gönderilmediği durumlarda ise;

1- Hutbe konuları, il irşat kurulu tarafından belirlenecektir. İhtiyaç duyulması halinde il irşat kuruluna bilgi vermek kaydıyla ilçe irşat kurullarınca, hutbe konularında değişikliğe gidilebilecektir.

2- Hutbe konularının tespitinde, vaaz programlarının belirlenmesinde bu maddenin ikinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen kriterler esas alınacaktır.

*15/12/2020 tarihli ve E.847444 sayılı Başkanlık onayı ile yürürlüğe girmiştir.

**15/12/2020 tarihli ve E.847444 sayılı Başkanlık onayı ile yürürlüğe giren Diyanet İşleri Başkanlığı Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü Uygulama Genelgesinin adı, 15/06/2022 tarihli ve E.2526361 sayılı Başkanlık onayı ile Diyanet İşleri Başkanlığı Din Hizmetleri Uygulama Genelgesi olarak değiştirilmiştir.

3- Hutbeler, il irşat kurulu tarafından hazırlanacaktır. Bu süreçte gerekli görülmesi halinde ilçe irşat kurulları da görev yapacaklardır. İl irşat kurulu, ilçe irşat kurullarının hangi konularda hutbe yazacaklarının tespiti ve takibinden sorumlu olacaktır.

4- Hutbelerin; irşat kurulu üyeleri, din görevlileri veya konunun uzmanları tarafından yazılması sağlanacaktır. Ayrıca kurul, hutbe yazmayı teşvik amacıyla hutbe yazma yarışmaları düzenleyebilecektir.

5- İl irşat kurulu tarafından ilçe irşat kurullarından talep edilen hutbeler okunma tarihinden en az 1 (bir) ay önce il irşat kuruluna gönderilecektir. İl irşat kurulu da bu hutbeleri değerlendirecek, il genelinde okunup okunmayacağına karar verecektir.

6- İl irşat kurulunca, il genelinde okunmak üzere seçilen hutbe, okunma tarihinden en az on beş gün önce DHYS'ye kaydedilecektir.

7- Müftülüklerce DHYS'ye kaydedilen hutbeler Din Hizmetleri Genel Müdürlüğüne (Genel Müdürlük) oluşturulacak Hutbe İnceleme Komisyonu tarafından incelenecektir.

8- Yapılan incelemede, bu Genelge'nin 2 nci maddesi ile Ek-1 Hutbe Hazırlama ve Değerlendirme Kılavuzu'nda yer alan hutbe hazırlanmasına ilişkin usul ve esaslara uygun olmadığı, şekil ve muhteva yönünden yetersiz olduğu tespit edilen hutbelerin ilgili müftülük tarafından düzeltilmesi sağlanacaktır.

9- Düzeltilen hutbeler ilgili müftülükçe anılan programa tekrar kaydedilecektir.

10- İl genelinde okunan hutbelerin yazarları mahalli imkânlar ölçüsünde ödüllendirilebilecektir.

11- İl irşat kurulunca güncel gelişmeler ve acil durumlar karşısında Başkanlığa bilgi vermek kaydıyla planlananın dışında başka bir hutbe okutulabilecek, söz konusu hutbe metni DHYS'ye kaydedilecektir.

12- Kurul, il genelinde okunan hutbelerin etkinlik ve verimliliğini tespit amacıyla geri bildirimler alacak ve bunları değerlendirecektir.

13- Kurul başkanı, Başkanlıktan gönderilen ya da kurul tarafından seçilen hutbelerin il veya ilçedeki bütün camilere zamanında ulaştırılmasını ve usulüne uygun olarak okunup okunmadığının denetimini sağlayacaktır.

(3) İrşat kurullarının çalışmalarını ikinci fıkrada sayılan esaslara uygun olarak yerine getirmesinden kurul başkanı birinci derecede sorumludur.

Vaaz ve hutbelerle ilgili genel esaslar

MADDE 2 - (1) Vaaz hizmetleri yürütülürken aşağıdaki hususlara riayet edilecektir.

a) Ölçülü, yapıcı, uyarıcı, teşvik edici, müjdeleyici, birleştirici ve kuşatıcı bir üslup kullanılacaktır. Aşırı, kırıcı, itham edici, ayrıştırıcı ve ötekileştirici ifadelerden, sahih dini bilgilere uymayan mesaj ve görüşlerden kaçınılacaktır.

b) Toplumun dini ve ahlaki konularda bilgilendirilmesi esas alınacak ve yüce Dinimizin mesajlarının hedef kitleye doğru bir şekilde aktarılmasına özen gösterilecektir.

c) İtikat, ibadet ve ahlak konularının yanı sıra milli birlik ve beraberliği güçlendirecek konulara da yer verilecektir.

ç) Bütün siyasi görüş ve düşüncülerin dışında kalınacak, tartışma konusu olabilecek söylemlerden uzak durulacaktır.

d) Vaaza ezandan en az kırk dakika önce başlanacak, ezanın başlamasıyla birlikte son verilecek ve cemaatin ezanı dinlemesi sağlanacaktır. Namazdan sonra yapılan vaazlar için de kırk dakikalık süre esas alınacaktır.

e) İhtiyaç duyulması halinde vaazların sunumunda teknik imkânlardan istifade edilebilecektir.

f) Başkanlık personeli olmayıp bahse konu hususlara riayet etmeyen kişilere vaaz ve irşat görevi verilmeyecektir.

g) Sosyal medya araçları vasıtasıyla gerçekleştirilen irşat hizmetlerinde bu Genelge'nin 42 nci maddesindeki esaslara riayet edilecektir.

ğ) 22/6/1965 tarihli ve 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 34 üncü maddesi ile 17/06/2014 tarihli ve 29033 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Diyanet İşleri Başkanlığı Görev ve Çalışma Yönetmeliği'nin 48 inci maddesinde sayılanlar dışında yetkisiz kişilerin vaaz etmelerine izin verilmeyecektir.

- h) Takrir yöntemiyle bilgilendirilme sağlanacaktır. Bu kapsamda;
- 1- Meal, tefsir, hadis, ilmi hal ve siyer dersleri yapılacaktır.
 - 2- Takrir derslerinin devamlılığı konusunda gerekli hassasiyet gösterilecektir.
 - 3- Takrir dersleriyle ilgili duyuru faaliyetlerine önem verilecektir.
 - 4- Takrir dersleri ilgili bölümden DHYS'ye kaydedilecektir.
- i) Cuma ve bayram namazlarında Ek-2 Hutbe Duaları okunacaktır.
- j) Hutbe öncesinde gerekli okuma ve hazırlıklar yapılacak, hutbenin başında okunan ayet ve hadis metinleri ezberlenerek minbere çıkılacaktır.
- k) İrticalen hutbe okunması önlenerek, iklim şartları ve mesai saatleri dikkate alınarak hutbeler Arapça bölümleri dâhil on dakikayı geçmeyecek şekilde okunacaktır.
- k) Dini gün ve geceler, Mevlid-i Nebi Haftası ile Camiler ve Din Görevlileri Haftası münasebetiyle müftülüklerce özel programlar düzenlenecek, bu zamanların manevi ikliminden istifade edilerek toplumun farklı kesimlerinin dini ve ahlaki konularda bilgilendirilmesi sağlanacaktır.

Vaizlerin görevleri ve izinleri

MADDE 3 - (1) Vaizler, Diyanet İşleri Başkanlığı Görev ve Çalışma Yönetmeliği'nin 32, 33 ve 34 üncü maddelerinde belirtilen görevleri, il ve ilçe irşat kurulları koordinesinde hazırlayacakları vaiz çalışma programı çerçevesinde yerine getireceklerdir.

(2) Vaiz çalışma programı çerçevesinde vaizler; Ramazan ayı ve dini günler dışında, haftada beş defa, erkek vaizler için biri cuma vaktinde olmak üzere, müftülükçe belirlenen yerlerde vaaz edecekler, bunlardan en az birini takrir veya sohbet yöntemiyle yapacaklardır. Bunun yanında öğrenci yurtları, eğitim kurumları, gençlik merkezleri ve kampları, ceza infaz kurumları, sağlık kuruluşları, sosyal hizmet kurumları ve benzeri yerlerde haftada en az beş irşat faaliyetinde bulunacaklardır.

(3) Mahalli şartlar dikkate alınarak vaiz çalışma programında;

a) Vaaz, sohbet ve takrir derslerine,

b) Öncelikli olarak ilgili alanlarda eğitim almış vaizler tarafından çocuk evi, çocuk evleri sitesi, çocuk destek merkezi, huzurevi ve kadın konukevinde gerçekleştirilecek sosyal hizmet derslerine,

c) Öncelikli olarak ilgili alanlarda eğitim almış vaizler tarafından göçmen, engelli bağımlı, gibi desteğe muhtaç kesimler ile aileye ve gençlere yönelik seminer, ders, söyleşi, konferans, panel ve benzeri faaliyetlere,

ç) Yerel radyo ve televizyonlarda gerçekleştirilen dinî içerikli programlara,

d) Esnaf, şehit yakını, gazi, hasta ve benzeri kesimlere yönelik ziyaretlere,

e) İlgili kurum ve kuruluşlarla yürütülen ortak faaliyetlere,

f) Fetva hattı ile aile ve dinî rehberlik büro veya merkezi nöbetlerine,

g) İl ve ilçe irşat kurulu görevlerine,

ğ) Ceza infaz kurumlarındaki dersler ile denetimli serbestlik derslerine,

h) Cami görevlilerine yönelik gerçekleştirilecek ders, sohbet, seminer ve benzeri faaliyetlere,

yer verilecektir.

(4) Vaazlarda müftülükçe belirlenecek cami dışı mekânlar tercih edilebilecektir.

(5) İl ve ilçe irşat kurulları koordinesinde hazırlanacak vaiz çalışma programı birinci dönemi (ocak-şubat-mart) bir önceki yılın aralık ayında; ikinci dönemi (nisan-mayıs-haziran) mart ayında, üçüncü dönemi (temmuz-ağustos-eylül) haziran ayında ve dördüncü dönemi (ekim-kasım-aralık) eylül ayında ilgili vaiz tarafından DHYS'ye kaydedilecektir.

(6) İzin ile seminer, çalıştay vb. programlarda görevlendirme sebebiyle gerçekleştirilemeyen vaaz, takrir ve faaliyetler, ilgili vaiz tarafından DHYS'de güncellenecektir.

(7) DHYS'ye kaydedilen vaiz çalışma programı mülki amirin onayı ile yürürlüğe girecektir. Söz konusu program müftülüğün resmi internet sitesinde yayımlanacaktır.

(8) Tam gün aile ve dini rehberlik büro veya merkezi nöbeti, fetva hattı nöbeti veya irşat kurulu görevinin olduğu günlerde vaizlere başka bir görev verilmeyecektir. Tam gün nöbet, 1 (bir) vaaz ve 1 (bir) irşat faaliyeti sayılacaktır.

(9) Vaaz ve irşat hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde sürdürülebilmesi amacıyla müftülüklerce vaizler için fiziki ve teknik imkânlarla sahip oda tahsis edilecektir.

(10) Etkin ve verimli bir din hizmeti sunabilmek için ilgili kurum ve kuruluşlarla gerekli koordinasyon sağlanacaktır.

(11) Vaizlerin görevleriyle ilgili intikalleri imkânlar ölçüsünde müftülüklerce sağlanacaktır.

(12) Kadınlara yönelik vaaz ve irşat faaliyetlerinin duyurulması ve icrasına dair gerekli tedbirler alınacaktır.

(13) Vaizler, haftanın beş günü görev yapacaktır.

(14) Aile ve dini rehberlik, engelli, gençlik, göç, bağımlılık ve benzeri alanlarda koordinatörlük görevi yürüten vaizler, haftanın iki günü koordinatörlük vazifesiyle ilgili işlemleri takip edecek, diğer üç günde çalışma programı kapsamındaki görevlerini yerine getirecektir.

İKİNCİ BÖLÜM

Cami ve Mescitlerin Açılması ve Yönetimi

Cami ve mescitlerin ibadete açılış işlemleri

MADDE 4 - (1) Cami ve mescitler Başkanlığın izni ile ibadete açılacak ve Başkanlıkça yönetilecektir. Hakiki ve hükmi şahıslar tarafından yapıldığı halde izinli veya izinsiz olarak ibadete açılmış bulunan cami ve mescitlerin yönetimi üç ay içinde Başkanlığa devredilecektir.

(2) İşlemler tamamlandıktan sonra camilerin ibadete açılışı için merasimler düzenlenecek ve bu merasimlerde camilerin ibadete açılış beratının verilmesi usul haline getirilecektir.

(3) Temelden itibaren ibadete açılışına kadar en az yarı masrafını karşılayarak cami inşa ettirenlere, bu gayret ve katkılarından dolayı onurlandırmak amacıyla Diyanet İşleri Başkanı'nın imzasıyla takdimname verileceğinden, bu durumda olan hayır sahipleri müftülüklerce bir yazı ile Başkanlığa bildirilecektir.

(4) Herhangi bir sebeple ibadet etme imkânı kalmayan cami ve mescitler, müftünün görüşü ile birlikte gereği yapılmak üzere mülki amire bildirilecektir.

Camilerin yönetiminin devralınması

MADDE 5 - (1) 633 sayılı Kanun'un 35 inci maddesi gereğince, hakiki ve hükmi şahıslar tarafından yaptırılan camilerin yönetimlerinin Başkanlığa devir işlemlerinin yapılması sağlanacaktır. Camilerin yönetiminin devri ile ilgili olarak aşağıdaki usul takip edilecektir:

a) Hakiki veya hükmi şahıslar tarafından yaptırılan cami veya mescidin bulunduğu yerdeki müftülükçe, cami veya mescidin üzerine inşa edildiği taşınmazın malikine bir yazı yazılarak, anılan yerlerin yönetiminin 633 sayılı Kanun'un 35 inci maddesi gereğince Başkanlığa devredilmesi gerektiği tebliğ edilecektir.

b) Söz konusu cami veya mescidin yönetiminin Başkanlığa devredildiği, müftülük yetkilisi ile cami veya mescidin üzerine inşa edildiği taşınmazın malikinin yanı sıra müftülükçe cemaatten uygun görülecek en az iki kişinin imzaladığı bir tutanakla tespit edilecektir.

c) Başkanlığa yönetimi devredilmeyen cami ve mescitlere ibadete açılış beratı verilmeyecektir. Ayrıca bu durum bir tutanakla tespit edilerek mülki amire ve Başkanlığa bildirilecek; böyle mekânlara elektrik, su, doğalgaz bağlanması vb. işlemlerle ilgili olarak, mülkiyet/yetki sahiplerine, cami veya mescidin Başkanlık yönetiminde olduğuna dair yazı verilmeyecektir.

(2) Alışveriş merkezi, iş hanı, otogar, tren ve metro istasyonu yerleşkelerinde, kamu kurum ve kuruluşları ile bunlara ait yerleşim birimleri (hizmet binaları, lojmanlar vs.) bünyesinde açılan mescitlerin yönetimleri Başkanlığa devredilecektir.

(3) Yerleşim merkezleri dışındaki hava ve deniz limanları, benzin istasyonları veya dinlenme tesisleri gibi yol güzergâhlarında namaz kılmak için ayrılmış bulunan mekânlar bu uygulamanın dışındadır. Ancak bu ibadet mekânları cami veya mescit şeklinde ayrı bir bina halinde yapılmış ve buralarda cuma namazı kılınıyor ise yönetimleri Başkanlığa devredilecektir.

(4) Yönetimleri devralınan camilerle ilgili bilgiler, Genel Müdürlüğe bildirilecektir.

Camilerin yönetim yetkisi

MADDE 6 - (1) Hakikî ve hükmi şahısların mülkiyetinde bulunan bütün cami ve mescitlerin yönetimi görevi 633 sayılı Kanun'a göre Başkanlığa aittir. Buna göre, bütün camiler Başkanlığın izniyle ibadete açılacak ve Başkanlıkça yönetilecektir.

(2) Cami ve mescitlerin yönetimi ve denetimi Başkanlık adına müftülüklerle aittir.

(3) Cami yönetiminden birinci derecede sorumlu olan cami görevlileri müftülüklerce aşağıdaki esaslara göre belirlenecektir:

a) Camilerin yönetiminden imam-hatipler, bulunmadıkları zamanlarda müezzin-kayyımlar sorumlu olacaktır.

b) Birden fazla imam-hatibi ve müezzin-kayyımları bulunan camilerde, varsa başimam-hatip, yoksa uzman imam-hatip, o da yoksa imam-hatip caminin yönetiminden sorumlu olacaktır. Birden fazla başimam-hatip, uzman imam-hatip veya imam-hatip bulunması durumunda bu görevlilerden biri memuriyetteki kıdemi, öğrenim durumu ve görevindeki başarısı dikkate alınarak müftülüklerce cami sorumlusu olarak görevlendirilecektir.

(4) Kadrolu görevlinin bulunmaması halinde, 04/12/1998 tarihli ve 23543 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Diyanet İşleri Başkanlığına Yönetimi Devredilen Cami ve Mescitlerde Görev Yapanların Mesleki Ehliyetlerinin Tespitine Dair Yönetmelik'e göre müftülüklerce meslekî ehliyetleri belirlenip görevlendirilenler camilerin yönetiminden sorumlu olacaktır.

Camilerin yönetimi ile ilgili işler

MADDE 7 – (1) Camilerin kapalı olduğu zaman dilimlerinde mahalli şartlar dikkate alınarak, camilerin dış bölümündeki son cemaat mahalleri namaz kılmaya müsait hale getirilecektir. Bu konuda kadınlar için de özel bölümler hazırlanacaktır.

(2) Camilerde film ve fotoğraf çekim izinleri hususunda;

a) Camilerde film çekmek, hat ve tezhip gibi sanat eserleri ile tarihî tabloları görüntülemek, araştırma ve incelemede bulunmak isteyenlere, ilgili mülkî âmirden alınan onayla müsaade edilecektir. İzin verilenler hakkında, 06/11/1999 tarihli ve 23868 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Diyanet İşleri Başkanlığınca İdare Olunan Cami ve Mescitlerdeki Teberrukat Eşyası Hakkında Yönetmelik'in değişik 12 nci maddesindeki hükümlere göre işlem yapılacaktır.

b) Minarelerden fotoğraf çekmek isteyenler, ancak cami görevlilerinin sorumluluk ve nezaretinde şerefeye çıkarak fotoğraf çekebileceklerdir.

(3) Camilerde konaklamak isteyenlere izin verilmeyecektir.

(4) Camilerin ibadet alanlarında muhtelif vesilelerle icra edilen programlarda enstrüman kullanılmasına izin verilmeyecektir.

(5) Cami içi ve dışında ibadet edenleri rahatsız eden seyyar satıcılık, dilencilik gibi hiçbir faaliyete izin verilmeyecek ve gerekli tedbirin alınması için müftülüklerce ilgili kurumlara bilgi verilecektir.

(6) Gereksiz aydınlatma, serinletme ve ısıtmadan kaçınılacak ve tasarrufa azamî ölçüde riayet edilecektir.

(7) Minarelerdeki kandiller Ramazan ayı, cuma, bayram ve kandil geceleri dışında yakılmayacaktır. Yakıldığı zamanlarda ise, akşam ezanı ile birlikte yakılacak, imsak vaktinde söndürülecektir.

(8) Camilere mahya asılması ve mahyada yer alacak yazı metinleri ile ilgili olarak, 24/05/1985 tarihli ve 18763 sayılı Camilerin Bakım Onarım Temizlik ve Çevre Tanzimi Yönetmeliği'nin ilgili maddelerine riayet edilecektir.

(9) Yol güzergâhlarındaki dinlenme tesisleri ile hava ve deniz limanlarında bulunan mescitlerin tespiti yapılarak, buraların sarık, cübbe, takvim, kitap vs. ihtiyaçları o yörenin bağlı bulunduğu müftülükçe karşılanacak ve bu mescitlerin tertip, düzen ve temizliği hususunda gerekli tedbirlerin alınması sağlanacaktır.

(10) Müftülüklerce, camilerde imkânlar ölçüsünde gerekli güvenlik tedbirlerinin alınması sağlanacaktır. Bu çerçevede;

a) Camilerde tarihî ve antik değeri haiz eşyaların korunabilmesi için emniyet müdürlükleri ve belediyeler ile iş birliği yapılarak mahallî imkânlar çerçevesinde, başta tarihî ve büyük

camiler olmak üzere uygun ve ihtiyaç görülen camilerin içine ve dışına güvenlik kameraları yerleştirilebilecektir.

b) Camilerin güvenliğini sağlamak üzere, güvenlik görevlisi çalıştırılması hususunda ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapılabilecektir.

c) Camilerin uygun mahallerine yangın söndürme tüpleri konulacak ve bunların yıllık bakımları yaptırılacaktır.

ç) Camilerin uygun mahallerine kullanıma hazır ilk yardım çantası konulacaktır.

d) Acil durumlarda cami ve mescidin güvenli bir şekilde tahliyesini sağlamak üzere gerekli tedbirler alınacaktır.

(11) Cami girişlerinde herkesin görebileceği bir yere ve rahatlıkla okunabilecek bir şekilde, *Lütfen cep telefonunuzu sessiz konuma getiriniz* yazılı ikaz levhaları asılacaktır.

(12) Cami girişlerindeki ilan panolarına, haftanın gündemi ile ilgili ayet-i kerime ve hadis-i şeriflerin Türkçe anlamları ile diğer metinler Başkanlık yayınları esas alınarak ve imlâ kurallarına uygun olarak yazılacaktır.

(13) Cuma, teravih, bayram ve cenaze namazları öncesinde, ses cihazları kontrol edilerek düzgün çalışması sağlanacaktır. Seslendirme cihazlarının bakımları periyodik olarak yaptırılacak, kullanma süresi dolan cihazlar yenilenecektir.

(14) Gerekteğinde cami dışında namaz kılınacak sergilerin temiz olarak sunulmasına özen gösterilecektir.

(15) Cami içinde ibadet edenlerin huzur ve hışunu bozacak çalar saat ve üzerinde ticarî reklam amblemi olan levha vb. şeyler bulundurulmayacak ve sadeliğe özen gösterilecektir.

(16) Camilerde Başkanlığın hizmet alanları ile ilgili duyuruları içeren afiş, ilan vb. malzemeler, ibadet mahalli dışına uygun ebatlarda yaptırılacak ilan panolarına asılacaktır. Bunun dışında cami ve çevresine asılacak her türlü duyuru içeren malzemelerin asılması için müftülükten izin alınacaktır.

(17) Cami anahtarları, cami görevlileri dışında kimseye verilmeyecektir.

(18) 14/11/2019 tarihli ve 75718882-216-E.716418 sayılı Cami Hizmetlerinde Verimliliğin Artırılması Genelgesi'nin F. CAMİ MÜŞTEMİLATI VE KULLANIMA ELVERİŞLİLİĞİ maddesi çerçevesinde camilerde kadınların, çocukların, gençlerin ve engellilerin kullanabileceği nezih ve uygun mekânlar oluşturulacaktır.

(19) Camiye gelenlerin görebilecekleri şekilde uygun yerlere kadınlar bölümü, görevli odası, abdesthane vb. bölümleri gösteren yönlendirme levhaları konulacaktır.

(20) Tuvaletlerin namaz vakitlerinde açık tutulması sağlanacaktır.

Cami ve mescitlerin ibadete açılış ve kapanış saatlerinin belirlenmesi

MADDE 8 - (1) Camiler, Cami Hizmetlerinde Verimliliğin Artırılması Genelgesi'nin A. CAMİ MERKEZLİ FAALİYETLER maddesinde yer alan hükümler çerçevesinde ibadete açılıp kapatılacaktır.

(2) Kamu kurum, kuruluş, iş hanı ve sanayi siteleri gibi yerlerdeki camiler kurumun/iş hanının/sanayi sitesinin hizmete devam ettiği zamanlarda ibadete açık bulundurulacaktır.

(3) Resmî görevlisi bulunmayan cami ve mescitler, ilgili müftülükçe görev yapmasına müsaade edilen cami cemaatinden bir kişi tarafından açılıp kapatılacaktır.

(4) Camide kadınlar için ayrılan mekânlar gün boyu açık tutulacaktır.

Cami görevlileri, vazifeleri ve izinleri

MADDE 9 - (1) Cami görevlileri; imam-hatipler ve müezzin-kayyımlardır.

(2) Cami görevlileri, Diyanet İşleri Başkanlığı Görev ve Çalışma Yönetmeliği'nin 40, 41, 42, 43 ve 44 üncü maddelerinde belirtilen görevleri yerine getireceklerdir. Bu çerçevede;

a) İbadetin huzurlu bir şekilde yerine getirilmesi için titizlik gösterecekler, camiye zamanında açacaklar, görev yerlerinde bulunacaklar, ibadetin ifasında adap, usul ve erkâna riayet edeceklerdir. Konuyla ilgili olarak Cami Hizmetlerinde Verimliliğin Artırılması Genelgesi'nin B. CAMİ GÖREVLİLERİNİN FAALİYETLERİ maddesinde yer alan hükümler çerçevesinde hareket edeceklerdir.

b) Cuma, teravih ve bayram namazlarında namaz vakti girinceye kadar vaaz edecek veya Kur'an-ı Kerim okuyacaklardır. Vaaz veya okuma, ezan başlamadan bitirilecek ve ezan sükûnetle dinlenecektir.

c) Görev yaptıkları mahallin dini-manevi hayatına yön verecek şekilde irşat ve rehberlik hizmetinde bulunacaklardır.

ç) Halkın, özellikle gençlerin ve çocukların camilere ilgisini artırmak amacıyla sosyal ve kültürel programlar yapacaklardır.

(3) Birden fazla imam-hatibi ve/veya müezzin-kayyımı olan camilerde haftalık izin günü dışındaki günlerde, namaz vakitlerinde görevlilerin tamamı camide bulunacaklardır. Caminin yönetiminden birinci derecede sorumlu olan imam-hatip camilerde yürütülen hizmetlerin görevliler arasında taksimini koordine edecektir. Bu gibi camilerde cuma ve bayram hutbelerinin kim tarafından okunacağı sorumlu imam-hatibin teklifi üzerine müftülüğün onayı ile tespit edilecektir.

(4) Cuma günü ve dini bayramların birinci günleri ile diğer dini gün ve geceler hariç olmak üzere cami görevlilerinin haftalık izinlerini kullanmaları konusunda, Diyanet İşleri Başkanlığı Görev ve Çalışma Yönetmeliği'nin 47 nci maddesi çerçevesinde gerekli kolaylık sağlanacaktır.

Din görevlilerinin riayet edeceği hususlar

MADDE 10 - (1) Din görevlileri, görevlerinde ve çevre ile ilişkilerinde şu hususlara riayet edeceklerdir:

a) Dini ve mesleki konularda sürekli olarak kendilerini yenileyecekler ve geliştireceklerdir.

b) Camide din hizmetlerini ifa ederken sarık ve cübbe giyeceklerdir. Kılık, kıyafet ve davranışlarıyla kendilerinin ve mesleklerinin onur ve vakarını koruyacak; çevresindekilere güven telkin edeceklerdir.

c) 20/04/2018 tarihli ve 75718882-215.09-E.49193 sayılı Başkanlık talimatı uyarınca, Başkanlık ve müftülükler tarafından çeşitli vesilelerle camilerde ve cami dışında düzenlenen Kur'an-ı Kerim, mevlit vb. dini içerikli programlarda Kur'an-ı Kerim okuyacak din görevlileri, kılık ve kıyafetlerine dikkat edecekler; sarık ve cübbe giyeceklerdir.

ç) Başkanlıkça belirlenecek kriterlere uygun sarık ve cübbeleri kullanacaklar, sarık ve cübbe temizliğine ve sarığın naylon ile kaplanmamış olmasına dikkat edeceklerdir.

d) Halkın güvenliğini ve dini duygularını sarsacak söz ve davranışlardan kesinlikle sakınacaklar; katıldıkları merasimlerde mesleğin şeref ve haysiyetini rencide edici tutum ve davranışlardan kaçınacaklardır. Bu hizmetleri sadece vazife mesuliyeti ile yerine getireceklerdir.

e) Din görevliliği sıfatını zedeleyici yerlerde bulunmaktan uzak duracaklardır.

f) Caminin ve camideki teberrukât eşyasının bakımı ile korunmasında gerekli titizliği gösterecekler, hakiki ve hükmi şahıslar tarafından yapılacak her türlü tadilat ve onarımı müftülüğe bildireceklerdir.

g) Zorunla hallerde yalnızca ehil olan kimselere imamet ve müezzinlik görevleri verebileceklerdir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Camilerde Yürütülecek Hizmetler

Ezan ve salâ ile ilgili hizmetler

MADDE 11 - (1) Ezanlar, her yöre için Diyanet Takvimine göre vakti geldiği zaman görevliler tarafından usûl ve adabına uygun olarak okunacaktır.

(2) Sabah ezanı, Diyanet Takvimine göre güneşin doğmasından bir saat önce bütün camilerde aynı anda okunacaktır. Mahalli şartlar dikkate alınarak müftülüğün teklifi ve mülki amirin onayı ile sabah ezanlarının imsak vaktinde okunmasına karar verilebilecektir.

(3) Ramazan ayında akşam vakitlerinde her camide ezan okunacak ve akşam namazı kıldırılacaktır.

(4) Cuma günleri ve Ramazan aylarında bölgelerin özel şartları dikkate alınarak çalışanların cuma, yatsı ve teravih namazlarına yetişebilmeleri için müftülüğün teklifi ve mülki amirin onayı ile vakitlerde düzenleme yapılabilir.

(5) Camilerde ehliyesiz veya yetkisiz kişilerin ezan okumasına izin verilmeyecektir.

(6) Cenaze için salâ verilmesi hususunda aşağıdaki esaslara uyulacaktır:

a) Salânın yalnızca ilgili köy/mahalle camiinden verilmesi esastır. Ancak yerel şartlar dikkate alınarak ihtiyaç duyulması halinde çevre köy/mahallelerde de salâ verilebilecektir.

b) Salâyı müteakiben vefat eden kişinin adı, soyadı ve memleketinin söylenmesi ile yetinilecek, ayırım yapıldığını çağrıştıracak sözler söylenmeyecektir.

c) Özellikle yaşlı, hasta ve çocukların rahatsız olabilecekleri dikkate alınarak müftülüklerce salâ için sabahları çok erken olmayan makul bir saat belirlenecektir.

(7) Cuma günü öğle ezanı vaktinden bir saat önce bütün camilerde usulüne uygun olarak salâ verilecektir.

(8) Cuma günü iç ezan, akşam ezanı gibi seri okunacaktır.

Merkezî sistemlerin işletmeye açılması

MADDE 12 - (1) Kablosuz ses yayın sistemlerinin kurulması aşamasında her türlü yazışmalar valilik kanalıyla doğrudan Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu bölge müdürlükleri ile yapılacaktır.

(2) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu bölge müdürlükleri merkezî sistem için kaç watt üzerinden sistem kurma izni vermiş ise buna bağlı kalınacak, mezkûr bölge müdürlüğünden kontrol işlemi yapılması talebinde bulunulacak ve kontrol yapıldıktan sonra sistem çalıştırılmaya başlanacaktır.

Merkezî ezan sistemi

MADDE 13 - (1) Ezanı güzel okuma yeterliğini haiz bütün görevliler kendi camilerinde ezan okuyacaklardır.

(2) Görevlisi ezanı güzel okuma yeterliğini haiz olmayan camilerde yeterlikleri sağlanıncaya kadar merkezi ezan uygulamasına devam edilecektir.

(3) Köy, belde ve mezra camilerinde ezan, cami görevlileri tarafından okunacak; görevlisi bulunmayan camilerde merkezi ezan uygulamasına devam edilecektir.

(4) Ezanı güzel okuma yeterliğine sahip olmayan görevlilere yönelik mahallinde ezanı güzel okuma kursları düzenlenecektir.

(5) Merkezî ezan sistemi kurulan il ve ilçelerde, sesin pürüzsüz, yeterli ve net bir şekilde nakledilmesi sağlanacaktır.

(6) Merkezi ezan sistemini olası sabotajlardan korumak üzere cami ve mescitlerdeki alıcı cihazlar veya amfilerin elektrik bağlantıları, ezan ve saladan beş dakika önce aktif hale getirilecek ve cihazlar ezan ve salanın bitiminde kapatılacaktır. Sistemin açık olduğu süre içerisinde herhangi bir sabotaj girişimine karşı cami görevlilerimiz dikkatli olacaklardır.

(7) Camilerde bilgisayar vb. dijital cihazlar kullanılarak kayıttan ezan okutulmayacaktır.

Merkezi vaaz sistemi ve yüz yüze vaaz uygulaması

MADDE 14 - (1) Merkezi bir camiden yapılacak vaazın diğer camilere de ulaştırılmasını sağlayan merkezi vaaz sisteminin uygulandığı yerlerde sesin pürüzsüz, yeterli ve net bir şekilde ulaştırılması sağlanacaktır.

(2) Selatin ve merkezi camiler ile yüz yüze vaaz uygulamasına geçilen camiler, merkezi vaaz sistemine dâhil edilmeyecektir.

Cami ve minare hoparlörlerinin kullanılması

MADDE 15 - (1) Cami ve minare hoparlörlerinin kullanılması hususunda aşağıdaki esaslara uyulacaktır:

a) Cami içi ve dışında kullanılan hoparlörlerin ses düzeylerinin ayarlanmasında ve kullanımında Cami Hizmetlerinde Verimliliğin Artırılması Genelgesi'nin E. CAMİLERDEKİ SES SİSTEMLERİNİN KULLANIMI maddesinde yer alan hükümler çerçevesinde hareket edilecektir.

b) Cami içinde yapılan vaaz, hutbe, mevlit vb. programlar, minare hoparlörlerinden yayımlanmayacaktır.

c) Millî güvenliğin icap ettirdiği durumlar ile yangın, deprem, sel felaketi gibi olağanüstü haller hariç olmak üzere cami hoparlörleri, ezan ve salâ dışında kullanılmayacaktır. Ancak belde, köy ve mahallelerde umumu ilgilendiren zaruri durumlarda ilgili müftülüğün muvafakati ile ilan yapılabilecektir.

(2) Camilerden uzak mahalle veya yazlık sitelerde ikamet edenlerin ezandan istifade edebilmeleri için hoparlör talebinde bulunmaları durumunda; hoparlörün monte edileceği yerin/birimin ya da telefon, elektrik, GSM direği vb. mekânların sahibinin ve yetkili kişilerin onayının alınması, görüntü ve ses kirliliğine meydan verilmemesi şartıyla hoparlör takılabilecektir.

Ayet ve hadis meallerinin yükleneceği elektronik cihazlar

MADDE 16 - (1) Camilerde toplumu dinî ve ahlâkî konularda aydınlatmak amacıyla ayet ve hadis mealleri yayınlanan elektronik cihazlar kullanılabilecektir. Cihazlar dış cepheye, caminin estetiğine ve mimari özelliklerine uygun olacak şekilde monte edilecektir.

(2) Elektronik cihazlarda yer verilecek ayet ve hadis mealleri Başkanlık yayınlarından yararlanılarak tespit edilecek ve imla kurallarına uygun olarak yayımlanacaktır.

(3) Elektronik cihazların temini ve işletilmesi ile ilgili masraflar mahallince karşılanacaktır.

Cami buluşmaları

MADDE 17 - (1) Camilerde, Cami Hizmetlerinde Verimliliğin Artırılması Genelgesi'nin C. CAMİ BULUŞMALARI maddesinde yer alan hükümler çerçevesinde sabah namazı ve cuma gecesi buluşmaları gerçekleştirilecektir.

(2) Cami buluşmaları kapsamında yapılan faaliyetler, DHYS'ye düzenli olarak kaydedilecektir.

Cami dersleri programı

MADDE 18 - (1) Camilerde, Cami Hizmetlerinde Verimliliğin Artırılması Genelgesi'nin D. CAMİ DERSLERİ maddesinde yer alan hükümler çerçevesinde cami dersleri ve hadis sohbeti programları uygulanacaktır.

(2) Camilerde müftülük tarafından resmî olarak izin verilmedikçe din görevlileri dışında hiç kimse ders veya sohbet programı uygulamayacaktır.

Cami ve mescitlerde tabure üzerinde namaz kılınması

MADDE 19 - (1) Cami ve mescitlerde tabure veya sandalye üzerinde namaz kılınabilmesine ilişkin olarak Din İşleri Yüksek Kurulu'nun ilgili görüşü uyarınca vaaz, hutbe, yazılı ve görsel basın aracılığı ile;

a) Namazı normal şekli ile ayakta kılmaya gücü yetmeyen kişilerin namazını kendi durumlarına göre diz çökerek veya bağdaş kurarak yahut ayaklarını yana ya da kibleye doğru uzatarak kılmaları,

b) Ayakta durabilen ve yere oturabildiği halde secde edemeyen kimselerin namaza ayakta başlamaları, rükûdan sonra yere oturarak secdeleri îmâ ile yapmaları,

c) Ayakta durabildiği halde oturduktan sonra ayağa kalkamayan kişilerin namaza ayakta başlamaları, secdeden sonra namazı oturarak tamamlamaları,

ç) Ayakta durmaya ve rükû yapmaya gücü yettiği halde yere oturamayan kimselerin namaza ayakta başlayıp rükûdan sonra secdeyi tabure ve benzeri bir şey üzerine oturarak îmâ ile eda etmeleri,

d) Ayakta durmaya gücü yetmeyen, yere de oturamayan kimselerin namazı tabure, sandalye ve benzeri bir şey üzerine oturarak rükû ve secdeleri îmâ ile yerine getirmeleri,

e) Namazını tabure, sandalye ve benzeri şeyler üzerinde kılan müminin ileri sürdüğü mazeretlerin kendisini vicdanen rahatlatacak boyutta olması gerektiği, namazı aslî şekline uygun olarak kılmaya engel olmayacak hafif bedeni rahatsızlıkların bu konuda meşru mazeret olarak görülmemesi,

f) Namaz kılmak amacı ile camilere sıralar halinde sabit oturaklar yapılmasının, caminin doku ve kültürüyle bağdaşmadığı, bu sebeple hastalık veya herhangi bir engeli bulunan kimselerin, zorunlu olmadıkça namazlarını sandalyede değil, yere oturarak kılmalarının uygun olduğu,

hususlarında bilgilendirme yapılacaktır.

(2) Cami ve mescitlerde ima ile namaz kılanlar için hazırlanan sabit oturaklar kaldırılacak, caminin ve mescidin içinde sabit oturaklardan müteşekkil müstakil mekânlar oluşturulmayacaktır.

(3) Camilerde ihtiyaç olması halinde sadece katlanabilir tabure kullanılabilecektir.

(4) Yere oturarak namaz kılması hiçbir şekilde mümkün olmayacak derecede mazereti olanların katlanabilir tabureyle safların arasına girerek namaz kılmaları sağlanacaktır.

(5) Cami görevlileri tarafından engelli, yaşlı ve mazeret sahibi olanlara oturarak ve tabure üzerinde nasıl namaz kılacakları hususu anlatılacaktır.

Kadınların cami hizmetlerinden yararlanmaları

MADDE 20 - (1) Kadınların cami hizmetlerinden yararlanmalarını temin etmek için aşağıdaki hususlara riayet edilecektir:

a) Kadınların vakit, cuma, teravih, bayram ve cenaze namazlarını kılabilmeleri için camilerin ibadet alanlarında ferah, aydınlık ve temiz yerler belirlenecektir.

b) İhtiyaç duyulan camilerde imkânlar dâhilinde tek kullanımlık başörtüsü, etek vb. giyim malzemeleri bulundurulacaktır.

c) Camilerde kadınlara yönelik vaaz ve irşat faaliyetlerinin etkin ve verimli bir şekilde icra edilebilmesi için cami görevlilerince gerekli tedbirler alınacaktır.

Cami kitaplıkları/kütüphaneleri

MADDE 21 - (1) Tüm cami ve mescitlerde kitaplık; müştemilatında uygun mekânı olanlarda ise kütüphane oluşturulacaktır.

(2) Camilerin iç estetiği dikkate alınarak mevcut kitaplıklar fiziki açıdan iyileştirilecek ve içerik olarak zenginleştirilecektir.

(3) İbadet hushunu bozmaması için cami veya mescit kitaplıkları kible istikameti dışında uygun bir yerde konumlandırılacaktır.

(4) Cami sınıflandırmasına göre Başkanlıkça gönderilecek listelerde yer alan kitapların temin edilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır. Cami içindeki kitaplıklarda Başkanlık yayınları ile Türkiye Diyanet Vakfı (TDV) yayınları dışında kitap, dergi, broşür vb. yayın bulundurulmayacaktır.

(5) Cami veya mescit içerisindeki mevcut kitaplıkların gözden geçirilmesi, aşırı derecede yıpranmış, dağılmış ve ciltlenmesi mümkün olmayan Mushaf-ı Şerif ve kitapların tespit edilmesi, Başkanlıkça gönderilen listeler dışındaki kitapların cami kütüphanesinde yer almasının uygunluğuna karar verilmesi görevleri, Diyanet İşleri Başkanlığınca İdare Olunan Cami ve Mescitlerdeki Teberrükât Eşyası Hakkında Yönetmelik çerçevesinde kurulan Teberrükât Eşyası Komisyonu tarafından yerine getirilecektir.

(6) Cami kitaplığında/kütüphanesinde bulunan kitapların listesi hazırlanarak uygun bir yerde muhafaza edilecektir.

(7) Teberrükât Eşyası Komisyonu tarafından cami ve mescitlerde tespit edilen yıpranmış ve kullanım imkânı kalmamış Mushaf-ı Şerif ve kitaplar için Ek-3 Yıpranmış Mushaf ve Kitapları Tespit Tutanağı'ndaki gibi tutanak tutulacak; bu Mushaf-ı Şerif ve kitaplar geri dönüşüme kazandırılmak üzere il müftülüğüne kâğıt fabrikasına gönderilecektir.

(8) Mushafların nakli ve sonrasındaki işlemler esnasında üzerinde ayet-i kerime yazılı kâğıt ve Mushaflara gerekli özen gösterilecektir.

(9) Cami kitaplıklarından/kütüphanelerinden geri dönüşüme gönderilen yıpranmış Mushaf ve kitapların yerine yenilerinin konulması noktasında gerekli ihtimam gösterilecektir.

(10) Cami müştemilatında imkânlar ölçüsünde müstakil bir kütüphane/okuma salonu oluşturulacak ve bu alanlarda gerekli tefrişat yapılacak; bilgisayar, yazıcı, fotokopi makinesi, internet bağlantısı vb. ihtiyaçlar karşılanacaktır.

(11) Cami görevlileri, okuma saatleri planlamak ve teşvik etmek suretiyle cemaate okuma alışkanlığı kazandırmaya yönelik çalışmalar yapacak, cemaatin cami kitaplığından/kütüphanesinden etkin bir şekilde istifade etmesi için rehberlik edecektir.

Cami ziyaretleri ve rehberlik hizmetleri

MADDE 22 - (1) Cami ziyaretlerinde caminin manevi dokusuyla bağdaşmayan olumsuzlukların yaşanmaması için aşağıda belirtilen hususlara riayet edilecektir.

a) Vakit namazlarında camiyi gezmek ve cemaatle kılınan namazı izlemek isteyen ziyaretçilerin cami içinde girebilecekleri yerler müftülüklerce tespit edilecek; sağ ve sol cenahtaki mahfil altları veya arka maksureler gibi ayrılan kısımlar bir sütte ile belirtilecektir.

b) Ziyaretçilerin, cami adabına uygun kıyafetle cami ve avlusuna girmeleri sağlanacaktır.

c) Ziyaretçilerin örtünmeleri için cami girişinde bulundurulmuş eşarp, etek vb. giyim malzemelerinin temiz olmasına dikkat edilecek ve bu malzemeler düzenli bir şekilde hazır bulundurulacaktır.

ç) Ziyaretçilere caminin bir ibadethane olduğu hatırlatılarak cami içerisinde ibadet edenleri rahatsız edecek derecede yüksek sesle konuşulmaması, tavır ve davranışlara dikkat edilmesi, namaz kılanların önünden geçilmemesi vb. konularda bilgilendirme yapılacak ve gerekli tedbirler alınacaktır.

d) Cami ziyaretlerinin belirli bir düzen içinde gerçekleştirilmesi için avluda ve cami içerisinde gerekli tedbirler alınacaktır.

e) Gerektiğinde ziyaretçiler, uygun bir üslupla uyarılacak, kaba ve sert tavırlardan kaçınılacaktır.

f) Türkçe, İngilizce, Almanca, Fransızca ve Rusça olarak hazırlanan Ziyaretçilerin Cami İçinde Uyacakları Esaslar levhası, camilerin uygun yerlerine asılacaktır.

g) Yerli ve yabancı turistlerce gerçekleştirilen cami ziyaretlerinde ziyaretçilere gerekli rehberlik yapılacaktır. Bu hususta, yerli ve yabancı turistlerce sıklıkla ziyaret edilen tarihi camilerde yabancı dil bilen cami rehberleri görevlendirilebilecektir. Cami rehberi bulunan yerlerde tanıtım bu kişilerce gerçekleştirilecektir.

ğ) Rehberler ziyaretçilere, İslam dini ve medeniyeti ile caminin tarihi hakkında bilgi verecektir. Bilgilendirmeler imkânlar nispetinde sunum şeklinde gerçekleştirilecektir. Sunum için gerekli mekân tahsisı yapılacak ve bu mekân tefriş edilecektir.

h) Camilerde bilhassa yabancı turistlerin yararlanması amacıyla Başkanlık ve TDV tarafından yayımlanmış, İslam dinini anlatan farklı dillerde kitapçıklara yer verilmesi müftülüklerce sağlanacaktır.

(2) İhtida etmek isteyen ziyaretçiler müftülüğe yönlendirilecektir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Dinî, Millî, Özel Gün ve Haftalarda Yürütülecek Hizmetler

Ramazan hizmetleri

MADDE 23 - (1) Ramazan ayı hizmetlerinde aşağıdaki hususlara riayet edilecektir:

a) Başkanlıkça belirlenen temaya uygun olarak hazırlanan ilan, afiş, raket vb. materyalin personele zamanında ulaştırılarak uygun yerlerde etkin bir şekilde kullanılması sağlanacaktır.

b) Söz konusu materyalin daha geniş kitlelere ulaşması için esnaf, sivil toplum kuruluşları, kurum, kuruluş ve belediyelerle iş birliği içerisinde hareket edilecektir.

c) Belirlenen tema hutbe, vaaz, konferans, ziyaret, iftar, radyo ve televizyon programı gibi etkinliklerde işlenecektir.

ç) Özellikle toplumun dezavantajlı kesimlerine yönelik sosyal ve kültürel faaliyetler planlanacaktır.

(2) Ramazan ayı münasebetiyle camilerde aşağıdaki hususlara riayet edilecektir:

a) Ramazan öncesinde camilerin müştemilatıyla birlikte temizliği yapılacak, elektrik tesisatı, ısıtma-soğutma sistemleri ile ses cihazlarının bakımı yapılacak ve sesin rahatlıkla dinlenebilecek kalitede olması sağlanacaktır. Ayrıca, camilerin havalandırılmasına ve klimaların cemaati rahatsız etmeyecek şekilde çalıştırılmasına özen gösterilecektir.

b) Camilerdeki vaaz, irşat ve mukabele programları, cemaatin dikkatini çekecek ve takibini temin edecek şekilde her gün özel bir panoya yazılarak ilan edilecek, programlar topluma çeşitli yollarla duyurulacaktır.

c) Ramazan ayı boyunca görevlisi bulunmayan camilerde, din hizmetlerinin emekli personel veya imam-hatiplik yeterliğini haiz olanlar tarafından yürütülmesi sağlanacaktır. İmkânlar ölçüsünde hiçbir cami görevlisiz bırakılmayacaktır.

ç) Camilerde kadınlara ait mekânların geniş, aydınlık ve nezih olması yönünde çalışmalar yapılacak bu hususta herhangi bir olumsuzluğa meydan verilmeyecektir.

d) Çocukların camiye gelmeleri ve cemaate katılmaları teşvik edilecektir. Çocuklara cami adabını öğretmekle beraber camiye sevdirecek tarzda yumuşak, sevecen ve hoşgörülü bir yaklaşım sergilenecektir. Bu konuda cami cemaati bilgilendirilecektir.

e) Cami cemaatinden itikâfa girmek isteyenlerin talepleri cami görevlileri tarafından müftülöklere yazılı olarak bildirilecek, müftülöklere mülki amirin onayıyla itikâfa girilecek camileri belirleyecek ve ilan edeceklerdir.

f) Ramazan ayı boyunca cami görevlilerinin görevleri başında bulunması sağlanacak, zaruri haller dışında hiçbir cami görevlisine bu ayda yıllık izin verilmeyecektir.

g) İmam-hatipler beş vakit namazda olduğu gibi teravih namazlarında da tadil-i erkâna mutlaka riayet edeceklerdir.

ğ) İmkânlar ölçüsünde bazı camilerde hatm-i şerifle teravih namazı kıldırılması hususunda gayret sarf edilecek ve hatimle teravih namazı kılınacak camilerin önceden cemaate duyurulması sağlanacaktır.

h) Sabah ezanları bu aya mahsus olmak üzere Diyanet Takvimi'nde gösterilen imsak vaktinde ve her camide aynı anda okunacaktır.

ı) Gerekli tedbirler alınmak suretiyle, il ve ilçelerde en az bir cami, Kadir Gecesi sabah namazına kadar ibadet etmek isteyenler için açık bulundurulacaktır.

(3) Ramazan ayında gerçekleştirilecek faaliyetler ile camilerde yürütülecek hizmetlere ilişkin bilgiler Başkanlık talimatlarında belirtilen süre içerisinde DHYS'ye kaydedilecektir.

Kurban hizmetleri

MADDE 24 - (1) Kurbanların dinî hükümlere, sağlık şartlarına ve çevre temizliğine uygun olarak hayvanlara eziyet etmeyecek şekilde kesilmelerine veya vekâlet yoluyla kestirilmelerine yardımcı olunması hususlarında, 18/08/2002 tarihli ve 24850 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kurban Hizmetlerinin Diyanet İşleri Başkanlığınca Yürütülmesine Dair Yönetmelik, Kurban Hizmetlerinin Uygulanmasına Dair Tebliğ ve Bakanlıklararası Kurban Hizmetleri Kurulu Kararları hükümlerine göre hareket edilecektir.

(2) Kurban ibadetinin dinimizdeki yeri ve önemi konularında hutbe, vaaz, toplantı, radyo ve televizyon programları ve sosyal medya vasıtasıyla bilgilendirme yapılacaktır.

(3) Başkanlık ve TDV iş birliği ile yürütülen Vekâletle Kurban Kesim Organizasyonunun duyurulması, yaygınlaştırılması ve teşvik edilmesi hususunda gerekli çalışmalar yapılacaktır.

(4) İl ve ilçelerdeki kurban satış ve kesim yerlerinin açık adresleri Kurban Bayramından önce, kurban raporu ve kurban istatistikleri ise bayramdan sonra DHYS'ye kaydedilecektir.

Dini, milli, özel gün ve gecelerde yürütülecek hizmetler

MADDE 25 - (1) Dini gün ve geceler ile 18 Mart Şehitler Günü, 15 Temmuz Demokrasi ve Milli Birlik Günü, 19 Eylül Gaziler Günü gibi milli ve özel günlerde ve haftalarda yürütülecek hizmetlerde aşağıdaki hususlara riayet edilecektir:

a) Kur'an-ı Kerim tilaveti ile hatim ve mevlit merasimleri tertip edilecektir.

b) Vaaz ve hutbelerde günün anlam ve önemine yer verilecektir.

c) İlgili kişi, kurum ve sivil toplum kuruluşları ziyaret edilecektir.

ç) Konferans, yarışma, panel gibi faaliyetler düzenlenecek; ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği içerisinde programlar yapılacaktır.

d) Gençler, engelliler, bağımlılar vb. kesimlere yönelik programlar ile sosyal hizmet kurumları, ceza infaz kurumları vb. mekânlarda programlar düzenlenecektir.

(2) Düzenlenen faaliyetler Başkanlık talimatlarında belirtilen süre içerisinde DHYS'ye kaydedilecektir.

Mevlid-i Nebi Haftası ile Camiler ve Din Görevlileri Haftası etkinlikleri

MADDE 26 - (1) Her yıl Rebîu'l-Evvel ayının on ikinci günü başlangıç kabul edilerek gerçekleştirilen Mevlid-i Nebi Haftası ile 1-7 Ekim tarihleri arasında gerçekleştirilen Camiler ve Din Görevlileri Haftası etkinliklerinde, 13/02/2010 tarihli ve 27492 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Mevlid-i Nebi Haftası ile Camiler ve Din Görevlileri Haftası Kutlama Yönetmeliği hükümleri ile Başkanlıkça her yıl gönderilen talimatlara riayet edilecektir.

(2) Hafta boyunca yapılan etkinlikler, talimatlarda belirtilen sürelerde DHYS'ye kaydedilecektir.

Televizyonlarda düzenlenecek mevlit programları ile ilgili işlemler

MADDE 27 - (1) Dinî-millî gün ve gecelerde ülke çapında yayın yapan resmî ve özel televizyon kanalları tarafından hazırlanarak camilerde uygulanacak Kur'an-ı Kerim ve mevlit programlarında aşağıdaki usul ve esaslar çerçevesinde hareket edilecektir:

a) Camilerde uygulanacak Kur'an-ı Kerim ve mevlit programlarında görevlendirilecek personele, programda verilecek görev belirtilmek suretiyle hazırlanacak listeler, onaylanmak üzere DHYS'ye girilecek ve Başkanlık onayı alındıktan sonra uygulamaya konulacaktır.

b) Resmî ve özel televizyon kanallarına, Başkanlıktan izin alınmadan program çekimi için cami tahsisı yapılmayacaktır.

(2) Namaz, hutbe, vaaz vb. din hizmetleri ile dini-millî gün ve geceler haricinde camilerde gerçekleştirilecek Kur'an-ı Kerim ve mevlit programlarının televizyonlarda yayımlanması taleplerine mülki amirden onay alınmak sureti ile izin verilebilecektir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetleri

Manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinde genel ilkeler

MADDE 28 - (1) Manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetleri, 25/10/2019 tarihli ve 30929 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de Yayımlanan Ulusal Meslek Standartlarına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2019/18)'e ekli Manevi Danışman (Seviye 6) Ulusal Meslek Standardı çerçevesinde aile, gençlik, hasta ve hasta yakınları, engelliler, göçmenler, hükümlü, tutuklu vb. kesimlerle bağımlılıkla mücadeleye yönelik alanlarda yürütülecektir.

(2) Manevi danışmanlık ve rehberlik faaliyetlerinde aşağıdaki hususlara riayet edilecektir:

a) İlgi, destek ve korunmaya muhtaç olanlar başta olmak üzere toplumun bütün kesimlerine manevi danışmanlık ve rehberlik hizmeti sunulacaktır.

b) Kamu kurum ve kuruluşları ile iş birliği içerisinde Başkanlığın görev alanı ile ilgili ortak çalışmalar yapılacak, hedef kitleye manevi danışmanlık ve rehberlik hizmeti sunulacaktır.

c) Toplumun ilgi, destek ve korunmaya muhtaç kesimlerine yönelik olarak ulusal ve uluslararası alanda kabul edilen gün ve haftalarda etkinlikler yapılacaktır.

ç) Manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinin etkili ve verimli bir şekilde yürütülmesi konusunda ilgili birimler ve kuruluşlarla iş birliği sağlanarak projeler hazırlanacak, eğitimler ve çeşitli etkinlikler düzenlenecektir.

d) Manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinde görevlendirilen personele ait bilgiler ve yapılan faaliyetler DHYS'ye zamanında işlenecektir.

e) Manevi danışmanların etkin ve verimli bir hizmet sunabilmeleri için müftülüklerce gerekli rehberlik ve denetim yapılacaktır.

(3) Manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinde il koordinatörü olarak görevlendirilecek personel, DHYS'de bulunan Ek-4 Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetleri İl Koordinatörü Teklif Formu'nun doldurulması suretiyle il müftülüğüne teklif edilerek Başkanlık oluru ile görevlendirilecektir. İlçe koordinatörleri ise valilik oluru ile görevlendirilerek il müftülüğüne anılan sisteme girilecektir.

(4) Strateji Geliştirme Başkanlığı'nın 21/11/2019 tarihli ve 14999856-622.02-E.763613 sayılı yazısında; *"Aile ve Dinî Rehberlik Bürolarında görevlendirilen Kur'an kursu öğreticileri, rehberlik hizmetlerinin yanı sıra sosyal hizmet kurumlarında sosyal hizmet dersi adı altında*

temel dini bilgiler ve isteyen kişilere Kur'an-ı Kerim dersi verdikleri için öğreticilik görevlerini fiilen yerine getirmiş sayılacaklarından, kendilerine öğretim yılına hazırlık ödeneğinin verilebileceği" yönünde görüş bildirilmiştir. 633 sayılı Kanun'un ek 1 inci maddesi ile sözü edilen görüş çerçevesinde, eğitim-öğretimi aksatmamak kaydıyla valilik onayı ile aile ve dini rehberlik hizmetlerinde ya da müftülük tarafından düzenlenen irşat ve eğitim programlarında görev yapan kadrolu Kur'an kursu öğreticilerinden, rehberlik hizmetlerinin yanı sıra temel dini bilgiler ve isteyen kişilere Kur'an-ı Kerim dersi veren ve bu suretle fiilen öğreticilik yapanlara, 657 sayılı Kanun'un ek 32 nci maddesine göre ödenmekte olan öğretim yılına hazırlık ödeneği aynı esas ve usullere göre ödenecektir.

(5) Manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinde görevlendirilecek personelin görevleriyle ilgili intikalleri imkânlar ölçüsünde müftülüklerce sağlanacaktır.

Aile ve dini rehberlik hizmetleri

MADDE 29 - (1) Aile ve dini rehberlik hizmetleri, 10/01/2019 tarihli ve 8150 sayılı Başkanlık onayı ile yürürlüğe giren Diyanet İşleri Başkanlığı Aile ve Dini Rehberlik Büro veya Merkezleri Çalışma Yönergesi ile bu maddede belirtilen esaslar çerçevesinde yürütülecektir.

(2) Aile ve dini rehberlik büro veya merkezlerinin açılışlarında aşağıdaki hususlara riayet edilecektir:

a) Açılması planlanan mekânlardan merkez olma özelliklerini taşıyanlar aile ve dini rehberlik merkezi olarak, merkez olma özelliğini taşımayanlar ise aile ve dini rehberlik bürosu olarak açılacaktır.

b) Merkeze dönüştürülmesi uygun görülen bürolar veya merkez olarak açılacak mekânlar için DHYS'de bulunan Büro/Merkez Açılış Formu Ek-5 Aile ve Dini Rehberlik Bürosu/Merkezi Açılış Formu doldurularak resmi yazıyla Başkanlığa gönderilecektir.

c) Merkez şartlarını taşımayan bürolar herhangi bir değişikliğe gitmeden çalışmalarını devam ettireceklerdir.

ç) Aile ve dini rehberlik bürolarında yüz yüze yapılacak görüşmeler için müftülüklerce vaiz odası, kütüphane, toplantı salonu vb. dışında özel mekânlar tahsis edilecektir.

(3) Büro veya merkezlerde personel görevlendirilmesinde aşağıdaki hususlara riayet edilecektir:

a) Büro veya merkezlerde vaizler görevlendirilecektir. Yeterli sayıda vaiz bulunmadığı durumlarda din hizmetleri uzmanı, eğitim uzmanı ile dinî yüksek okul mezunu Kur'an kursu öğreticisi, imam-hatip ve müezzin-kayyım unvanlarındaki personel görevlendirilebilecektir.

b) Kur'an kursu öğreticilerine eğitim-öğretimi aksatmamak kaydıyla aile ve dini rehberlik hizmetlerinde tam veya yarım gün görev verilebilecektir.

c) Büro veya merkezlerin personel sayısı, yürütülen hizmetin çeşitliliğine ve yerel şartlara göre illerde altı-on beş, ilçelerde beş-on kişi olarak belirlenecektir. Belirlenen bu personel, sosyal hizmet kurumlarında da görev alabilecektir. Ancak, aile ve dini rehberlik bürosu veya merkezi personeli dışında sosyal hizmet kurumlarında manevi danışmanlık ve rehberlik hizmeti sunan personel bu sayıya dâhil edilmeyecektir.

ç) Aile ve dini rehberlik merkezlerinde her gün bir kadın ve bir erkek personelin bulunması sağlanacaktır.

d) Aile ve dini rehberlik koordinatörü, büro veya merkez ile ilgili iş ve işlemleri koordine etmek üzere haftanın iki günü büro veya merkezde bulunacaktır. Diğer üç gün ise büro veya merkezin görev alanıyla ilgili faaliyetlerde görev alacaktır.

e) Yeterli sayıda personelin olduğu yerlerde, aile ve dini rehberlik koordinatörüne koordinatörlük iş ve işlemlerini yürüttüğü iki gün süresince büro veya merkezlerde nöbet görevi verilmeyecektir.

f) Büro veya merkezlerde koordinatör haricinde görevlendirilen personelin faaliyet ve nöbet planlaması yerel şartlar dikkate alınarak koordinatör tarafından müftünün bilgisi dâhilinde yapılacaktır.

g) Büro veya merkezlerce gerçekleştirilen faaliyetler, büro idari işleri için görevlendirilen memurlar tarafından DHYS'ye kaydedilecektir. Nöbet esnasında büro veya merkeze yöneltilen soru ve sorunlar ise kişisel bilgiler hariç olmak üzere bizzat personelin kendisi tarafından DHYS'ye kaydedilecektir.

ğ) Büro veya merkezlerin açılış onayı ile personel görevlendirme onayları, bu yerlerde görevlendirilen memur tarafından arşivlenecektir. Ayrıca mezkûr onaylar ve karteksler dijital ortamda muhafaza edilecektir.

h) Aile ve dini rehberlik büro veya merkezlerinde görevlendirilen din hizmetleri uzmanları ve eğitim uzmanları haftanın beş günü bu alanlarda aktif olarak görev yapacaklardır.

ı) İl müftülükleri bünyesinde görev yapan psikolojik danışmanlık ve rehberlik öğretmenlerinden aile ve dini rehberlik hizmetlerinde istifade edilmesi sağlanacaktır.

(4) Aile ve dini rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinde aşağıdaki hususlara riayet edilecektir:

a) Aile ve dini rehberlik büro veya merkezlerince yürütülen manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetleri; aile ile ilgili soru ve sorunlara yönelik sunulan dini rehberlik ile ailenin kurulması, korunması ve güçlendirilmesine yönelik çalışmaların yanı sıra sosyal hizmet kurumlarında yürütülen her türlü hizmeti içermektedir.

b) Büro veya merkezler, manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetleri sunmanın yanı sıra bölgesel sorunların çözümüne katkı sağlayacak çalışmalar yapacaktır. Bu doğrultuda müftülükler, büro veya merkezlerin aile okulu, evliliğe ilk adım vb. konularda süreli eğitim seminerleri düzenlemesine ve bölgesel sorunların çözümüne yönelik projeler geliştirmesine öncülük edecektir.

c) Aile ve dini rehberlik hizmetleri Başkanlıkça gönderilen çalışma takvimine göre yürütülecektir.

ç) Yeterli personel bulunması halinde aile ve dini rehberlik koordinatörüne başka bir koordinatörlük görevi verilmeyecektir.

d) İl ve ilçe müftüleri büro veya merkez çalışmaları ile yakından ilgilenecek, çalışmalar için personeli motive ederek yürüttükleri bürokratik iş ve işlemlerde onlara rehberlik edecektir.

e) Aileye yönelik hizmetlerde sorumluluğun paylaşılması açısından büro veya merkezlerde, yeterli sayıda erkek personel istihdamı sağlanacaktır. Yeterli personelin olduğu yerlerde aynı gün içerisinde kadın ve erkek vaizlerimizin nöbet tutması sağlanacaktır.

f) Büro veya merkez hizmetlerinde birlikteliğin sağlanması amacıyla il müftülüğü tarafından ilçelerde bulunan büro veya merkez personelinin katılımıyla aylık istişare toplantıları düzenlenecek ve bu toplantılarda Başkanlık tarafından gönderilen talimatlar personele duyurulacaktır.

g) Gelen talepler de göz önünde bulundurularak katılımcı sayısı en az 10 kişi olmak kaydıyla Müftülüklerce ev veya site sohbetleri gerçekleştirilecektir.

Gençlere yönelik hizmetler

MADDE 30 - (1) Gençlere yönelik tüm çalışmalar, il ve ilçe müftülükleri bünyesinde oluşturulan gençlik koordinatörlükleri marifetiyle, manevi danışmanlık ve rehberlik hizmeti kapsamında yürütülecektir.

(2) Gençlik çalışmalarında, 24/01/2018 tarihli ve 10079 sayılı Başkanlık Onayı ile yürürlüğe giren Diyanet İşleri Başkanlığı Gençlik Çalışmaları Yönergesi, bu Genelge'de belirtilen hususlar, ilgili kurum ve kuruluşlarla imzalanan iş birliği protokolleri ve Başkanlık talimatları esas alınacaktır.

(3) Gençlere yönelik hizmetler çerçevesinde;

a) Her bir din görevlisinin gençlere ulaşarak gençlik grupları oluşturması, onlara manevi danışmanlık ve rehberlik sunması ve gençlerle iletişim halinde olması sağlanacaktır.

b) Oluşturulan gençlik gruplarına yönelik olarak sohbet, söyleşi, kitap okuma günleri, gezi programları, kamplar, yarışmalar, dinî, sosyal ve kültürel etkinlikler ile sanatsal ve sportif faaliyetler düzenlenecektir.

c) Din görevlileri, gençlerle cami ve Kur'an kursu merkezli buluşmalar düzenleyecekler, gönül bağı kurarak onlar için iyi bir örnek olacaklardır.

ç) Her bir din görevlisi, düzenlenen etkinliklere ve kaç gence ulaştığına dair verileri gençlik koordinatörleri aracılığı ile il ve ilçe müftülüklerine bildirecektir.

d) Din görevlileri, iletişim halinde oldukları gençleri müftülüklerce koordine edilen Diyanet gençlik çalışmalarına katılmaya teşvik edeceklerdir.

e) Bütün etkinliklerde gençlere aktif görevler verilecek, özellikle üniversite gençlerinin, liseli gençlere yönelik yapılacak çalışmalarda yer almaları teşvik edilecektir.

f) Din görevlileri, gençliğe yönelik hizmetlerde dikkat edilecek hususlara dair konferans, eğitim semineri vb. etkinlikler vasıtasıyla mahallince bilgilendirilecektir.

g) İl ve ilçede bulunan ortaöğretim seviyesindeki bütün okullarda, KYK ve diğer öğrenci yurtlarında, gençlik merkezi vb. mekânlarda, eğitim yılının tamamına yayılan bir program çerçevesinde söyleşiler düzenlenecektir. Söyleşilerde Diyanet İşleri Başkanlığı Gençlik Çalışmaları Yönergesi'nin 12 nci maddesinde belirtilen hususlara riayet edilecektir.

ğ) Gençlere yönelik düzenlenecek yarışmalara katılım teşvik edilecek, kampüs camilerinde ya da uygun mekânlarda yarışma kitaplarının din görevlileri eşliğinde okunmasına ve tahliline yönelik programlar planlanacaktır.

h) Gençlere okuma ve okuduğunu anlayıp yorumlama alışkanlığı kazandırmak amacıyla ortaokul, lise ve üniversite kategorilerinde ayrı ayrı olmak üzere okuma grupları oluşturulacaktır.

ı) Müftülüklerce; TDV'den barınma, burs ve eğitim desteği alan öğrenciler, gençlik çalışmalarına katılan Diyanet genç gönüllüleri ile gençlik hizmetlerinde görev alan Başkanlık ve TDV personeli arasında tanışma ve kaynaşmayı temin etmek için gençlik buluşmaları organize edilecektir.

i) Üniversitelerin eğitime başladığı tarihten itibaren yerel imkânlar kullanılarak Başkanlığın gençlere yönelik hizmetlerinin tanıtımı yapılacak, özellikle kayıt tarihleri arasında terminal, şehir merkezleri, üniversite kampüsü vb. yerlerde tanıtım stantları açılacaktır.

j) Yerel imkânlar göz önünde bulundurularak derslerinde başarılı olan ve Diyanet gençlik çalışmalarına katılan öğrencilere eğitim desteği sağlanması amacıyla gerekli yönlendirmeler yapılacaktır.

Yaşlılara yönelik hizmetler

MADDE 31 - (1) Yaşlıların psikososyal yeterlilik ve üretkenliklerini artırmaya yönelik olarak manevi danışmanlık ve rehberlik hizmeti sunulacak; yaşam kalitelerini ve genel sağlıklarını korumaya yönelik geliştirilen politika ve programlara katkı sağlanacaktır.

(2) Yaşlılara yönelik dini, sosyal ve kültürel içerikli projeler geliştirilecektir.

(3) Yaşlılara ilgi ve saygının artmasına yönelik toplumda farkındalık oluşturacak ve örnek teşkil edecek çalışmalar yapılacaktır.

(4) Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Başkanlık arasında imzalanan iş birliği protokolü çerçevesinde huzurevlerinde manevi danışmanlık hizmeti sunulacaktır.

Engellilere yönelik hizmetler

MADDE 32 - (1) Engellilerin manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinden azami derecede faydalanabilmeleri için aşağıdaki esaslara riayet edilecektir:

a) İllerde ve ihtiyaç duyulan ilçelerde engelli koordinatörü görevlendirilecektir.

b) Engelli rehabilitasyon merkezlerinde Başkanlıkça belirlenecek ilkelere göre manevi danışmanlık ve rehberlik hizmeti sunulacaktır.

c) Engellilik konusunda toplumsal hassasiyetin gelişmesine katkı sağlanacak, İslâm dininin engellilere tanıdığı ruhsat ve kolaylıklar her türlü eğitim ve iletişim imkanından faydalanmak suretiyle topluma anlatılacaktır.

ç) Engellilere yönelik hizmet veren ilgili kurum ve kuruluşlarla koordineli çalışmalar yapılacaktır.

d) Engellilere yönelik Başkanlık yayınları imkânlar ölçüsünde hedef kitlenin istifadesine sunulacaktır.

e) Engelli ailelerine yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik çalışmaları planlanacaktır.

f) Engelli personelin, engellilik durumları göz önüne alınarak etkin ve verimli olarak çalışmaları sağlanacaktır.

g) Engellilere yönelik faaliyetler engelli koordinatörlerince, koordinatörün bulunmadığı yerlerde ise müftülükçe belirlenen bir personel tarafından DHYS'ye kaydedilecektir.

Bağımlılıkla mücadelele yönelik hizmetler

MADDE 33 - (1) Sigara, alkol, kumar, uyuşturucu vb. zararlı alışkanlıklar ile her türlü bağımlılık konusunda toplumsal bilinçlendirme ve farkındalık oluşturma amacıyla aşağıdaki çalışmalar yapılacaktır:

a) İllerde ve ihtiyaç duyulan ilçelerde bağımlılıkla mücadele koordinatörü görevlendirilecektir.

b) Bağımlılıkla mücadele kapsamında periyodik olarak konferans, panel, seminer vb. programlar düzenlenecektir.

c) Aylık toplantılarda ve hizmet içi eğitim seminerlerinde bağımlılıkla mücadele konularında personelin bilgilendirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.

ç) Bağımlılıkla mücadele konusunda toplumsal hassasiyetin gelişmesine katkı sağlanacak, İslâm dininin zararlı alışkanlıklara karşı bakışı topluma anlatılacaktır.

d) Cami, Kur'an kursları, aile ve dini rehberlik büro veya merkezleri, gençlik merkezleri, öğrenci yurtları ve diğer mekânlarda eğitici faaliyetler düzenlenecektir.

e) Bağımlıların ailelerine ve yakınlarına manevi danışmanlık ve rehberlik hizmeti sunulacaktır.

(2) Toplumun zararlı alışkanlıklardan korumak amacıyla ilgili kurum, kuruluş ve sivil toplum kuruluşlarıyla yapılacak faaliyetler çerçevesinde;

a) Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi ve Eğitim Merkezi (AMATEM), Yeşilay Danışmanlık Merkezi (YEDAM), Yeşilay şubeleri, ceza infaz kurumları, denetimli serbestlik müdürlükleri gibi ilgili kurum ve kuruluşlarla ortak çalışmalar yapılacaktır.

b) Bağımlılar tedavi merkezlerine veya ilgili kurumlara yönlendirilecektir.

Sağlık alanına yönelik hizmetler

MADDE 34 - (1) Başkanlık ile Sağlık Bakanlığı arasında imzalanan iş birliği protokolü ve ilgili mevzuat çerçevesinde görevlendirilen personel tarafından sağlık kuruluşlarındaki hasta ve hasta yakınları ile hastane personeline, talepleri doğrultusunda manevi danışmanlık ve rehberlik hizmeti sunulacaktır.

(2) Alana yönelik eğitim almayan personel manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetinde görevlendirilmeyecektir.

(3) Taburcu olan hastalar ile hasta yakınlarına, AMATEM, YEDAM, Toplum Ruh Sağlığı Merkezi (TRSM) ve rehabilitasyon merkezindeki hastalar ve manevi desteğe muhtaç kesimlere, bunların yakınlarına ve ilgili kurum çalışanlarına talep etmeleri durumunda imkanlar ölçüsünde manevi danışmanlık ve rehberlik hizmeti sunulacaktır.

(4) Sağlık tesislerinde bulunan cami ve mescitlerin erişilebilirliği, düzen ve temizliği, kitap, takvim vb. yayınların Başkanlıkça temin edilmesi hususlarında ilgili sağlık kuruluşlarına rehberlik edilecektir.

(5) Kişisel verilerin gizliliğini ve bu husustaki ilgili mevzuat hükümlerini ihlal etmeyecek şekilde bireysel görüşmeler ve hasta odası ziyaretleri ile diğer faaliyetler manevi danışmanlar tarafından düzenli olarak DHYS'ye işlenecektir.

Hükümlü ve tutuklulara yönelik hizmetler

MADDE 35 - (1) Hükümlü ve tutuklulara yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetleri, Başkanlık ile Adalet Bakanlığı arasında imzalanan protokol çerçevesinde yürütülecek ve aşağıdaki esaslara riayet edilecektir:

a) Kurumların büyüklüğü, niteliği, hükümlü ve tutuklu sayısı göz önüne alınarak, haftanın dört günü ceza infaz kurumları ve denetimli serbestlik müdürlüklerinde görev yapmak üzere yeterli sayıda cezaevi vaizi; yeterli sayıda cezaevi vaizi olmadığı durumlarda ise aynı çalışma usulüne göre dini yükseköğrenim mezunu diğer personel mülki amir onayıyla görevlendirilecektir.

b) Cezaevi vaizlerinin, belirtilen yerlerde haftada dört günden az görev yapmaları veya haftanın tamamında ceza infaz kurumu ve denetimli serbestlik müdürlükleri dışında görev yapmaları hususunda Başkanlığın uygun görüşü alınacaktır.

c) Yıl genelinde ceza infaz kurumları ve denetimli serbestlik müdürlükleri ile iş birliği içerisinde programlar düzenlenecektir.

ç) Talep edilmesi halinde imkânlar ölçüsünde ceza infaz kurumları cami ve mescitlerine cuma, bayram ve teravih namazları için görevlendirme yapılacak, ezan sesinin cezaevlerine ulaşması sağlanacaktır.

d) Ceza infaz kurumlarında Kur'an-ı Kerim ve dini bilgiler dersine devam edenlere Ek-6 Katılım Belgesi ve Ek-7 Başarı Belgesi verilecektir.

e) Ceza infaz kurumlarına imkânlar ölçüsünde kitap, dergi ve takvim desteği sağlanacaktır.

f) Ceza infaz kurumu ve denetimli serbestlik müdürlüklerinde görevlendirilen personel bilgileri, ilgili müftülük tarafından DHYS'ye kaydedilecektir.

Göçmenlere yönelik hizmetler

MADDE 36 - (1) Göçmenlere yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinde aşağıdaki hususlara riayet edilecektir:

a) Sunulan hizmetlerin planlanması, koordinesi ve yürütülmesi için koordinatör görevlendirilecektir.

b) Dini yayın ihtiyaçları yerel imkânlarla, yeterli olmadığı takdirde imkânlar ölçüsünde Başkanlıkça karşılanacaktır.

c) Müftülükçe uygun görülecek cami, mescit ve Kur'an kurslarında erkeklere ve kadınlara yönelik haftalık vaaz, sohbet vb. programlar düzenlenecektir.

ç) Öncelikle 4-6 yaş grubu çocuklar olmak üzere, Kur'an kurslarında eğitim almaya teşvik edileceklerdir.

d) Toplumsal uyumu desteklemek amacıyla vatandaşlarımızla göçmenlerin birlikte katıldığı dini, sosyal ve kültürel etkinlikler düzenlenecektir.

e) Göçmenler konusunda vatandaşları doğru bilgilendirmek, farkındalık ve bilinç oluşturmak amacıyla vaaz, hutbe, yayın vb. vasıtalarla yararlanılacaktır.

f) Zararlı akımlar ile dini istismar eden kişi ya da gruplara karşı bilinç oluşturmak amacıyla periyodik olarak panel, seminer, konferans vb. etkinlikler gerçekleştirilecektir.

g) Yeni yerleşim yerindeki çevreleriyle uyum sürecinde rehberlikte bulunulacak, ihtiyaç duydukları din hizmetinden istifade edebilmeleri için gerekli tedbirler alınacaktır.

(2) Yerleşim birimlerinde ve geçici barınma merkezlerinde gerçekleştirilen faaliyetler DHYS'ye kaydedilecektir.

Mevsimlik işçilere yönelik hizmetler

MADDE 37 - (1) Mevsimlik işçilere yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinde aşağıdaki hususlara riayet edilecektir:

a) Bulundukları yerlerde mobil veya çadır mescitler oluşturulacak ve bu mescitlerde ihtiyaç doğrultusunda mülki amir onayı ile geçici görevlendirmeler yapılacaktır.

b) Müftülükçe belirlenen mekânlarda gündüz ve/veya akşam dini bilgiler ve Kur'an-ı Kerim öğretimi için gerekli tedbirler alınacaktır.

c) Yerel halk ile kaynaşmaları için dinî içerikli etkinlikler düzenlenecektir.

ç) Bulundukları yerlerde imkânlar ölçüsünde başta 4-6 yaş grubuna yönelik olmak üzere Kur'an kursları açılacaktır.

ALTINCI BÖLÜM

Diğer Hizmetler

Nikâh hizmetleri

Madde 38 - (1) Nikâh hizmetleri; 01/02/2018 tarihli ve 69097877-204-E.13744 sayılı Resmî Nikâh Yetkisi Hakkında Genelge, ilgili mevzuat hükümleri ve bu maddede belirtilen esaslar çerçevesinde yürütülecektir.

(2) Müftülüklerimiz, evlenmek üzere başvuranların nikâh işlemlerini ivedilikle gerçekleştirecektir.

(3) İl ve ilçe müftülerine verilen evlendirme memurluğu görev ve yetkisi, vekâlet müessesesinin niteliği gereği kendilerine vekâlet edenler tarafından da kullanılabilir.

(4) Nikâh başvurusunda bulunan çiftlere talep etmeleri halinde aile ve dini rehberlik büro veya merkezi personeli tarafından evliliğe ilk adım seminerleri verilecektir. Seminerlere, belediyelerdeki evlendirme memurluklarına müracaat edenlerin de katılımı teşvik edilecektir.

(5) Nikâh işlemleri müftülüklerce gerçekleştirilenlere imkânlar ölçüsünde Başkanlık yayınlarından hediye edilecektir.

Cenaze hizmetleri

MADDE 39 - (1) Cenaze hizmetlerine yönelik olarak aşağıdaki tedbirler alınacaktır:

a) Cenaze teşhiz ve tekfin işleri yapılan camilerde gerekli tedbirler alınacak, tabut ve diğer malzemeler uygun şekilde muhafaza edilecektir.

b) Gerekğinde teşhiz ve tekfin işleri cami görevlileri tarafından yerine getirilecektir.

c) Ses düzeni bütün cemaat tarafından rahatlıkla duyulacak şekilde ayarlanacaktır.

ç) Gerekli hallerde ilgili kurumlarla iş birliği yapılarak cami çevresinde güvenlik ve sağlık tedbirlerinin alınması sağlanacaktır.

d) Birden fazla cenazenin olması durumunda, her bir cenaze için ayrı ayrı namaz kılınması esas olmakla birlikte halin icabına göre toplu olarak da kılınabilecektir.

e) Cenaze namazına iştirak edenlere, cenaze namazının yüce dinimize göre sıradan bir tören değil; tıpkı cuma ve bayram namazları gibi bir ibadet olduğu hatırlatılacaktır. İbadetin huzur ve huşunu bozacak ve cenaze adabına yakışmayacak tutum ve davranışların dinen uygun olmadığı, bu tür davranışların cenazenin ruhunu inciteceği ve ona saygısızlık niteliğinde olacağı uygun bir dil ve üslupla anlatılacaktır.

f) Cenaze namazının kılınışı hakkında cemaat kısaca bilgilendirilecektir.

g) Cenaze namazına iştirak etmek isteyen kadın cemaat için gerekli tedbirler alınacaktır.

(2) Şehit cenazelerinde yukarıdaki hükümlere ek olarak aşağıdaki esaslara uyulacaktır:

a) Şehit cenaze merasimiyle ilgili iş ve işlemleri yürütmek üzere il müftüsünün başkanlığında bir müftü yardımcısı, vaiz ve şube müdüründen oluşan bir komisyon kurulacaktır.

b) Şehit yakınlarının ikamet ettiği yerin il/ilçe müftüsü şehadet haberini alır almaz cenaze o il/ilçeye ulaşmadan önce maiyetinde Kur'an-ı Kerim'i güzel okuyan erkek ve kadın din görevlileri ile şehidin birinci dereceden yakınlarına (eş-çocuk-ana-baba-kardeş) taziye ziyaretinde bulunacak, Başkanlık adına taziyeleri bildirecek, şehadet haberini sabır ve metanetle karşılamaları yönünde dinî telkinde bulunacak, taziye müddetince şehit için hatim ve mevlit merasimi tertip ederek dua edeceklerdir.

c) Şehadet haberinin verilmesinden itibaren şehidin birinci dereceden yakınları cenaze ve defin işlemleri konusunda bilgilendirilecek ve kendileriyle yakından ilgilenilecektir.

ç) Şehit cenaze namazları zaruri hâller dışında il müftüleri tarafından kılınacaktır.

d) Namazdan önce Yasîn-i Şerîf ve aşr-ı şeriflerle birlikte Fil Suresinden itibaren namaz sureleri okunacak; sureler arasında cemaatin iştiraki sağlanarak tekbirler getirilecek ve sonunda dua yapılacaktır.

e) Namazdan sonra şehitlik ve şehadetin önemi ile ilgili Ek-8 Şehit Cenazeleri İçin Örnek Konuşma Metni çerçevesinde kısa ve özlü bir konuşma; ardından şehitlere rahmet, mağfiret ve bağışlanma; yakınlarına sabır ve metanet, milletimize başsağlığı dileğini içeren bir dua yapılacaktır.

f) Şehidin defnedildiği mahaldeki camide şehitlik ve gaziliğin anlam ve ehemmiyeti, dinimizin birlik, beraberlik, kardeşlik ve dayanışmaya verdiği önem konularında vaaz ve irşat programları düzenlenecektir.

Konferans, sempozyum, panel vb. etkinlikler

MADDE 40 - (1) Cami dışında toplumu din konusunda aydınlatmak amacıyla uygun görülen zaman ve konularda ilmi toplantı, konferans, sempozyum, panel vb. etkinlikler düzenlenecektir. Bu çerçevede;

a) Bu etkinliklerde üniversite ve ilahiyat fakültelerindeki öğretim üyeleri ve öğretim görevlileri, imam-hatip liselerindeki meslek dersleri öğretmenleri, diğer okullardaki din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenleri ile alanında uzman kişilerden istifade edilebilecektir.

b) Taşra teşkilatımızda görev yapan personel ile toplantılar düzenlemek, halkı dini ve milli konularda aydınlatmak, mahalli radyo ve televizyonlarda dini ve ahlaki içerikli programlara konuşmacı olarak katılmak, vaaz ve konferans vermek üzere Başkanlık merkez personeli farklı illerde görevlendirilebilecektir.

c) Gerçekleştirilecek etkinlikler duyurulacaktır.

ç) Konferans, sempozyum, panel vb. etkinliklerde bu Genelge'nin 2 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (ç) bentlerine riayet edilecektir.

d) Düzenlenecek faaliyetler icra edilmeden en geç bir hafta önce DHYS'ye kaydedilecektir.

Basın-yayın yoluyla sunulan irşat hizmetleri

MADDE 41 - (1) Basın-yayın yoluyla sunulan irşat hizmetlerinde aşağıdaki hususlara riayet edilecektir:

a) Yerel basın, radyo ve televizyonlarla iş birliği içerisinde olunacaktır.

b) İmkânlar nispetinde cuma günleri, özel gün ve gecelerde radyo ve televizyonlarda müftü, vaiz ve diğer personelden liyakatli olanlar dini konuşmalar yapacak, gazetelerde yazı ve makale yayımlayacaktır.

c) Müftülüklerce düzenlenecek konferans, panel vb. programların imkânlar ölçüsünde mahalli televizyon, radyo ve gazetelerde yayımlanması sağlanacaktır.

ç) Radyo ve televizyon kuruluşlarınca düzenlenen programlarda toplumu din konusunda aydınlatmak, Kur'an-ı Kerim, mevlit ve ilahi okumak amacıyla programa davet edilen taşra teşkilatı personeli mülki amirden; il müftüleri ve merkez teşkilatı personeli ise 14/03/2019 tarihli ve 75962 sayılı Başkanlık onayı ile yürürlüğe giren Diyanet İşleri Başkanlığı Merkez Teşkilatı İmza Yetkileri Yönergesi'nde belirtilen yetkililerden izin alacaktır.

Sosyal medya araçları vasıtasıyla irşat hizmetleri

MADDE 42 - (1) Vaaz ve irşat hizmetlerinin yürütülmesinde sosyal medya araçlarından istifade edilecek ve söz konusu hizmet, kurumsal sosyal medya hesapları üzerinden gerçekleştirilecektir.

(2) Sosyal medyada yürütülen hizmetlerin etkin ve verimli bir şekilde icra edilmesi için il ve ilçe irşat kurulları gerekli tedbirleri alacaktır.

(3) Müftülüğün sosyal medya hesapları üzerinden haftada en az bir vaaz yayımlanması sağlanacaktır.

(4) İl ve ilçe irşat kurulunca belirlenecek bir camide okunan hutbe canlı olarak müftülük sosyal medya hesaplarından yayımlanabilecektir.

(5) Sosyal medya araçlarının özellikleri dikkate alınarak toplumun çeşitli kesimlerine yönelik farklı formatlarda dini içerikli yayınlar hazırlanacak, söz konusu yayınlar il ve ilçe irşat kurullarının kontrol ve onayından sonra ilgili müftülük hesaplarından paylaşılacaktır.

(6) Vaaz, sunum ve her türlü sosyal medya materyalinin içeriğinde;

a) Toplumun dini ve ahlaki konularda bilgilendirilmesi esas alınacak ve İslam dininin mesajlarının hedef kitleye en güzel ve doğru şekilde aktarılmasına özen gösterilecektir.

b) Din İşleri Yüksek Kurulu'nun karar ve görüşleri ile Başkanlığın yayınları esas alınacaktır.

c) Ölçülü, yapıcı, uyarıcı, teşvik edici, müjdeleyici, birleştirici ve kuşatıcı bir üslup kullanılacaktır. Kırıcı, itham edici, ayrıştırıcı ve ötekileştirici ifadelerden, sahih dini bilgilere ve mutedil yaklaşımlara uymayan mesaj ve görüşlerden kaçınılacaktır.

ç) Sade bir dil kullanılacak, dil bilgisi ve imla kurallarına riayet edilecek, telif hakkı ihlallerine karşı dikkatli olunacaktır.

d) Sunumlarda fotoğraf, resim, afiş vb. görsellerin kullanılmasına ihtiyaç duyulması durumunda, görselin kurumsal hassasiyetlere, dini ve kültürel değerlerimize uygunluğu ile estetik ve teknik kalitesi hususlarına özen gösterilecektir.

e) Bütün siyasi görüş ve düşüncelerin dışında kalınacak, polemik konusu olabilecek söylemlerden uzak durulacaktır.

f) Vaaz ve sunum yapan görevliler, kılık-kıyafet ve Başkanlığı temsil hususunda gerekli hassasiyeti gösterecektir.

(7) Başkanlığın sosyal medya hesaplarından yayımlanan dini içeriklerin, müftülük sosyal medya hesaplarından paylaşılması sağlanacaktır.

(8) Sosyal medyadaki art niyetli kişi ve gruplara karşı dikkatli olunacaktır. Uygunsuz yorumlar cevap verilmeksizin silinecektir.

(9) Sosyal medya hesapları üzerinden sunulacak hizmetlerin etkinlik ve verimliliğini artırmak amacıyla;

a) Açılmış veya açılacak olan sosyal medya hesaplarını yönetecek personel, müftülükçe görevlendirilecektir. Ayrıca teknik bilgiye sahip bir personel, sosyal medya teknik sorumlusu olarak belirlenecektir.

b) Vaaz, sunum ve dini içeriklerin paylaşımında etkileşimin yoğun olduğu zaman dilimleri tercih edilecektir.

c) Hazırlanan dini içeriklerin özgün olmasına dikkat edilecek, etkili grafikler ve infografikler kullanılabilecektir.

ç) Canlı çekimler ile video çekimlerinde görüntü ve ses kalitesi, ses düzeyi, ortam ışığı, kamera açısı, arka plan vb. hususlar dikkate alınacaktır.

d) Hazırlanan içeriklerde reklam vasfı taşıyan veya yanlış anlaşılmalara sebep olabilecek ürün veya görüntü olmamasına dikkat edilecektir.

Tasavvuf musikisi korosu

MADDE 43 - (1) Müftülüklerce tasavvuf musikisi koroları oluşturulacak, Başkanlık rehberliğinde ses, diyafram, şan vb. alanlarda din görevlilerinin eğitime katkı sağlanacaktır.

İhtida işlemleri

MADDE 44 - (1) İhtida etmek isteyen kimse, bir adet fotoğraf ve kimlik belgesi/pasaport ile yurt içinde ilgili müftülüğe, yurt dışında ise din hizmetleri müşavirliğine/ataşeliğine müracaat edecektir. Bu şekilde ibraz edilen fotoğraf tarandıktan ve kimlik belgesi/pasaport fotokopisi alındıktan sonra başvuru sahibine iade edilecektir.

(2) DHYS'deki ilgili bölüme ihtida bilgileri ve fotoğraf kaydedildikten sonra bir adet A3 kuşe kâğıda, iki adet de A4 normal kâğıda olmak üzere üç adet Ek-9 İhtida Belgesi, renkli ve yaldızlı olarak basılacaktır.

(3) Baskısı alınan ihtida belgesi nüshaları mühtedi, şahitler ve müftü/müşavir/ataşe tarafından imzalanacaktır.

(4) İhtida etmek isteyen kişiye Ek-10 Açık Rıza Metni imzalatılacak ve bu metin yazıcıda taranarak DHYS'de ilgili bölüme yetkili kişi tarafından kaydedilecektir.

(5) Müslüman olmak isteyen, müftü/müşavir/ataşe tarafından Ek-11 İhtida Merasiminde Takip Edilecek Usul'e uygun şekilde gerekli telkin yapılacak ve dinimiz hakkında özlü bilgiler verilecektir.

(6) İhtida merasiminin sonunda kuşe kâğıda basılan ihtida belgesi mühtediye verilecektir.

(7) Normal kâğıda basılan ihtida belgesi nüshalarından biri GİZLİ kaydı ile birlikte *İhtida Belgesidir, Zarf Açılmaksızın Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne Teslim Edilecektir* ibaresi bulunan kapalı zarfta Genel Müdürlüğe gönderilecektir. Bu nüsha için Ek-12'deki yazı hazırlanacak ve bu yazı Belgenet üzerinden yetkili kişiye gönderilecektir. Başkanlığa

gönderilecek ihtida belgesi, Belgenet'e ek olarak yüklenmeyecek, yazıcıda taranarak DHYS'de ilgili bölüme yetkili kişi tarafından kaydedilecektir.

(8) Normal kâğıda basılan diğer ihtida belgesi nüshası ve kimlik belgesi/pasaport fotokopisi mahallinde dosyalanacaktır. Ayrıca ihtida edenlerle ilgili bilgiler Ek-13 İhtida Defteri'ne kaydedilecektir.

(9) Ek-9 İhtida Belgesi ve Ek-13 İhtida Defteri arşivlik belge niteliğinde olduğundan titizlikle muhafaza edilecektir.

(10) Bu maddenin uygulanmasında 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun 4 üncü maddesindeki genel ilkeler başta olmak üzere, Kanun'da yer alan bütün esaslara riayet edilecektir.

(11) Bu madde kapsamında elde edilen verileri, yetkisi olmayan kişilerin öğrenmeleri veya ele geçirmelerini engelleyecek nitelikte gerekli fiziki, teknik ve idari tedbirler alınacaktır. Yetkili kişiler, asgari sayıda olmak kaydıyla Başkanlıkta Genel Müdür, müftülükte müftü, yurt dışı teşkilatında ise müşavir/ataşe tarafından belirlenecek ve söz konusu bilgilere ancak, sunulacak hizmetin gereği ile sınırlı olmak kaydıyla erişilebilecektir.

(12) İhtida edenlerden isimlerini değiştirmek isteyenlere, bu hususta yetkili mercie başvurabilecekleri hatırlatılacaktır.

Din görevlileriyle toplantılar

MADDE 45 - (1) Müftülükler, din görevlileriyle aşağıdaki usule göre aylık mutat toplantılar düzenleyeceklerdir:

a) Toplantıda Başkanlıkça gönderilen talimatlar personele tebliğ edilerek gerekli açıklamalar yapılacak, müftülükçe gerçekleştirilecek faaliyetler görüşülecek ve gerekli duyurular yapılacaktır.

b) Personelin Başkanlık hizmet alanları ile ilgili görüş, öneri ve talepleri dinlenecektir.

c) Bölgenin dini ve manevi hayatı ile ilgili sorunların çözümlerine yönelik fikir alışverişi yapılacaktır.

(2) İl ve ilçe müftülüklerince düzenlenecek aylık toplantılarda ele alınan konular rapor haline getirilerek müftülükte muhafaza edilecektir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Din Hizmetleri Yönetim Sistemi ve Denetim

Din Hizmetleri Yönetim Sistemi (DHYS)

MADDE 46 - (1) Başkanlıkça yürütülen din hizmetlerinin zamanında, etkin ve verimli bir şekilde koordine edilmesi, ileriye yönelik olarak uygulanabilir planlama yapılabilmesi ve bürokrasinin azaltılarak iş yükünün hafifletilmesi amacıyla DHYS, müftülüklerce etkin ve verimli bir şekilde kullanılacaktır.

(2) Başkanlıkça DHYS'ye işlenmesi istenen bilgi ve belgelerin, bu Genelge'de, talimatlarda ve ilgili mevzuatta belirtilen süre içerisinde sisteme kaydedilmesi sağlanacak, bu konuda herhangi bir aksaklığa meydan verilmeyecektir.

(3) DHYS'de yetki düzenlemeleri aşağıdaki usul ve esaslara göre yapılacaktır:

a) Müftülükler ile ilgili iş ve işlemlerin zamanında, etkin ve verimli bir şekilde gerçekleştirilmesini, koordinesini ve sonuçlandırılmasını sağlamak üzere müftülükler bünyesinde il ve ilçe yöneticileri (admin) belirlenecektir.

b) DHYS il yönetici (admin) yetkisi, her ilde en fazla iki personel için Ek-14 DHYS İl Yöneticisi (DHYS Taşra Yetki Admin) Taahhünamesi doldurulup imzalanmak ve Başkanlığa gönderilmek kaydıyla Genel Müdürlükçe tanımlanacaktır. İl müftülüğünde başka personele il yönetici (admin) yetkisi tanımlanmayacaktır.

c) DHYS ilçe yönetici (admin) yetkisi, her ilçede en fazla 2 (iki) personel için Ek-15 DHYS İlçe Yöneticisi (DHYS Taşra Yetki Admin) Taahhünamesi doldurulup imzalanmak ve ilgili il müftülüğüne gönderilmek kaydıyla DHYS İl Yöneticilerince (admin) tanımlanacaktır. İlçe müftülüğünde başka personele ilçe yönetici (admin) yetkisi tanımlanmayacaktır.

ç) DHYS il müftüsü yetkisi il yöneticileri (admin) tarafından sadece il müftülerine, DHYS ilçe müftüsü yetkisi ilçe yöneticileri (admin) tarafından sadece ilçe müftülerine tanımlanacaktır.

d) Resmi vekâlet onayı bulunması ve vekâlet süresinin bitiminde sonlandırılması kaydıyla sadece bir personele vekâlet ettiği il/ilçe müftüsünün yetki tanımlaması yapılabilecektir.

e) DHYS'de yer alan diğer yetki grupları, ilgili talimatlar çerçevesinde sadece konu ile alakalı personele tanımlanacaktır. Personelin görev alanı ile ilgili değişiklik söz konusu olduğunda yetkileri de buna göre güncellenecek ve yalnızca görev alanına giren konulardaki bilgi ve ekranları görmesine imkân verilecektir.

f) DHYS il/ilçe yöneticileri (admin); yetki sayfasında yapacağı her değişiklik için ilgili bölüme gerekli açıklamayı kaydedecektir. Vekâlet durumu söz konusu olduğunda ilgili vekâlet onayının ve üst yazının tarih ve sayısı açıklama kısmında belirtilecektir.

(4) DHYS'ye kaydedilen verilerin sorumluluğu, kaydeden personele ait olup bu verilerin denetimi il/ilçe müftülerince yapılacaktır.

Din hizmetlerinin denetimi

MADDE 47 - (1) Cami hizmetleri ile manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinin denetimi, Ek-16 Din Hizmetleri Denetim Formu çerçevesinde ve ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre yapılacaktır.

(2) Denetim esnasında doldurulan formlar, denetim tarihini takip eden yedi iş günü içerisinde DHYS'ye işlenecek ve müftülükteki denetim dosyasında saklanacaktır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Uygulama

MADDE 48 - (1) Merkez teşkilatı birimleri, il ve ilçe müftülükleri, dini yüksek ihtisas ve eğitim merkezi müdürlükleri ile din hizmetleri müşavirlikleri ve ataşelikleri bu Genelge'de yer alan konuların yürütülmesinden, ayrıca merkez teşkilatının ilgili birimleri koordine ve takibinden sorumlu olacaklardır.

(2) Bu Genelge'de yer almayan konularda ilgili mevzuat hükümleri uygulanacaktır.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 49 - (1) 06/08/2007 tarihli ve B.02.1.DİB.0.65.02-010.06.02-920 sayılı Genelge'nin Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile ilgili 8 ila 44 üncü maddeleri (bu maddeler de dâhil olmak üzere) ile 29/08/2013 tarihli ve 69097877-204-1760 sayılı Aile İrşat ve Rehberlik Büroları Genelgesi ve 18/09/2015 tarihli ve 65752239-010.06.02-E.40622 sayılı Sığınmacılara Dair Diyanet İşleri Başkanlığı Genelgesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 50 - (1) Bu Genelge, Diyanet İşleri Başkanı tarafından onaylandığı tarihte yürürlüğe girer.

HUTBE HAZIRLAMA VE DEĞERLENDİRME KILAVUZU

A- HUTBE HAZIRLAMA ÖLÇÜTLERİ

Hutbe metni, önceden hazırlanan bir plâna göre yazılır ve bu plânla birlikte değerlendirilmek üzere komisyona teslim edilir. Hutbe plânı, değerlendirilecek hutbenin taslağı mahiyetindedir ve hutbenin temel niteliklerini içerir. Bu nitelikler, hutbe metninin değerlendirilmesinde ölçüt işlevi görür.

1- Hutbe Plânında Yer Alacak Unsurlar

Hutbe plânı, hutbe metninden önce, hutbeye hazırlık aşamasında oluşturulur. Bu plân, hutbe yazımı ve değerlendirilmesinde, sürekli göz önünde bulundurulur. Bu kısımda aşağıdaki unsurlar yer alır:

a) Hutbenin Konusu

Konu adı belirtilir. Konu adının amaç ve muhtevayı yansıtmaya özen gösterilir. Konu seçiminde belirli günler, geceler, haftalar, çözümüne dinin katkısı öngörülen güncel sorunlar, cemaatin ihtiyaçları ve beklentileri dikkate alınır.

b) Hutbenin Problemi

Hutbenin ele aldığı problem tanımlanır. Varsa alt problemler yazılır. Problem yazımı, betimleme (problemin niteliklerini açıklama) ya da soru kipinde olabilir.

Problem yazımı, hutbenin problem ya da hedef merkezli olduğunu ortaya koyar. Hutbe problem merkezli ise problem, hedef merkezli ise hedef açıkça belirtilmelidir. Problem ve hedefi birlikte nitelendirmek de mümkündür.

c) Hutbenin Amacı

Hutbe ile ulaşılmak istenen amaç ifade edilir. Amaç, problemle bütünlük içinde olmalıdır.

d) Hutbeden Cemaatin Kazanımları

Kazanımlar, amaç gerçekleştiğinde, hutbeyi dinlemiş olan cemaatin edinebileceği öngörülen bilgi, duygu, tutum ve davranışları anlatır.

Kazanımların mutlaka problem ve alt problemlerle örtüşmesi gerekir. Problem cümlesinin ihtiva etmediği kazanım yazılmamalıdır.

e) Hutbenin Temel Niteliği

Hutbenin bilgilendirici, ikna edici ya da duygulandırıcı niteliklerinden hangisinin öne çıktığı belirtilir.

Bilgilendirici hutbe; bilgi kazandırıcı, yanlış bilgiyi düzeltici, eksik bilgiyi tamamlayıcı niteliktedir. Bu özellik; düşünceleri harekete geçirme, yeniden düşünme, mevcut bakış açısını gözden geçirme ve sorgulama hedeflerine yöneliktir.

İkna edici hutbe; cemaatin inanç, değer, düşünce, tutum ve davranışlarında olumlu değişiklikleri hedefler. Delillerle iradeye seslenme, yeni bakış açısı kazandırma, mevcut bilgileri pekiştirme hedeflenir.

Duygulandırıcı/motive edici hutbe; olumlu davranışlar kazandırmak için insanların duygularını harekete geçirmeyi hedefler.

Hutbelerin temel niteliği, yazılan hutbenin dil/anlatım formunu belirler. Bir hutbe bu üç nitelikten her birine sahip olmalıdır. Ancak, her hutbenin öne çıkan bir temel niteliği bulunmalıdır. Hutbe, amacına uygun temel bir nitelikte belirginleşmelidir. Temel niteliğin ve yardımcı niteliklerin hangisi olduğu belirtilmelidir.

f) Hutbenin Kaynakları

Hutbe hazırlanırken istifade edilen kaynaklar (Ayet, hadis ve bunları anlama, yorumlama ve uygulama geleneğine ilişkin kaynaklar) belirtilir.

2- Hutbe Metninde Yer Alacak Unsurlar

a) Girişte ayet/hadis, kavramsal çerçeve, tahkiye; problem veya kazanımlara işaret eden cümlelere yer verilir.

b) Problemle ilişkilendirilerek, doğrudan dini kaynağa/dayanağa atıf yapılır.

c) Dini kaynaklara atıflar, temel nitelik (bilgilendirme, ikna etme, duygulandırma) merkezli olarak çeşitlendirilir.

d) Güncel hayattan örnek olay ve olgularla açılım sağlanır.

e) Sonuç kısmında kazanım ve öğüt merkezli bir özet yapılır.

B- HUTBE DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ

- 1- Hutbenin başlığı içerikle uyumlu mu?
- 2- Problem/alt problemler açıkça belirtilmiş mi?
- 3- Problem, bir hutbe için uygun mu?
- 4- Problem, gündeme uygun mu?
- 5- Problem, beklenti ve ihtiyaçları karşılıyor mu?
- 6- Hutbe, muhteva ve dil açısından problem veya hedef merkezli işlenmiş mi?
- 7- Hutbenin muhtevası, öngörülen kazanımları edindirecek nitelikte mi?
- 8- Hutbenin sonucu; kazanımları özetler nitelikte mi?
- 9- Hutbenin öne çıkan niteliği nedir? (Bilgilendirici, ikna edici, duygulandırıcı)
- 10- Kazanımlar, hutbenin temel niteliği ile örtüşüyor mu?
- 11- Hutbenin ifade ve üslubu temel niteliğe uygun mu?
- 12- Konuyla ilgili ayet ve hadisler yer verilmiş mi?
- 13- Seçilen ayet ve hadisler;
 - a) Amaç ve kazanımlara uygun mu?
 - b) Hutbenin temel niteliğine uygun mu?
 - c) Uygun yerde zikredilmiş mi?
 - d) Meal ve tercüme bakımından açık ve anlaşılır mı?
 - e) Tefsir ve tercüme edilirken Başkanlık yayınlarından istifade edilmiş mi?
- 14- Hutbenin dili, temel niteliği ile uyuşmakta mı?
 - a) Bilgilendirici dil ağırlığı ve uygunluğu
 - b) İkna edici dil ağırlığı ve uygunluğu
 - c) Duygulandırıcı dil ağırlığı ve uygunluğu
- 15- Cümle niteliklerinin uygunluk düzeyi nedir?
 - a) Bildirici cümleler
 - b) Açıklayıcı cümleler
 - c) Emredici/yasaklayıcı cümleler
 - d) Eleştirici cümleler
 - e) Öğüt verici cümleler

- f) Olumlu cümleler
 - g) Olumsuz cümleler
 - h) Devrik cümleler
 - i) Soru cümleleri
 - j) Hayret cümleleri
- 16- Cümle uzunlukları uygun mu? (6-8 kelime arası en uygun)
- 17- Kavramlar/Kelimeler:
- a) Cemaatin düzeyi gözetilerek anlaşılır kelimeler seçilmiş mi?
 - b) Telaffuzu zor kelimelerden kaçınılmış mı?
 - c) Anlaşılmaması muhtemel kelime ve kavramlar yeterince açıklanmış mı?
- 18- Hutbenin uzunluğu anlaşılabilirlik açısından uygun mu?
- 19- Müjde ve uyarı dengesi gözetilmiş mi?
- 20- Hutbede imla kurallarına uyulmuş mu?
- 21- Hutbenin muhtevası Kur'an, sünnet ve bilimsel gerçeklerle uyumlu mu?
- 22- Milli birlik ve bütünlüğü zedeleyici ifadelerden kaçınılmış mı?
- 23- Kişi veya grupları tahkir edici ifadeler var mı?
- 24- Ön yargılı ve politik ifadelerden, polemiklerden kaçınılmış mı?
- 25- Henüz netleşmemiş görüşlere yer verilerek gereksiz tartışmalara ve huzursuzluğa sebep olabilecek hususlar var mı?
- 26- Hutbe, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın toplumu inanç, ibadet ve ahlak konularında aydınlatma göreviyle bağdaşır nitelikte mi?

C- ŞEKİL BAKIMINDAN HUTBE ÖLÇÜTLERİ

- 1- Hutbe A4 kâğıdına dikey iki sütun halinde yazılacaktır.
- 2- Hutbenin sol üst köşesinde il ve tarih belirtilecektir.
- 3- Hutbenin başlangıcında mutlaka ayet ve hadis metni bulunacak; ayet metninden önce besmele,

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

hadis metninden önce ise,

وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

ifadesi yer alacaktır.

- 4- Ayet ve hadis metninden sonra büyük harflerle ve “bolt” stilinde hutbenin başlığı yazılacaktır.
- 5- Hutbelerde Diyanet Meali veya Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsirinden istifade edilecektir.
- 6- Hadislerin kaynakları verilirken titiz davranılacak, kaynakların özellikle “Kütüb-i Tis'a”dan olmasına özen gösterilecektir. Kaynak olarak kabul edilmeyen eserler, hadis kaynağı olarak gösterilmeyecektir.
- 7- Hutbede belirtilen kaynaklar, hutbenin sağ alt tarafında sonnot olarak verilecektir.
- 8- Hutbenin sağ alt köşesinde sonnotlardan sonra hutbeyi hazırlayanın ismi ve unvanıyla birlikte hutbenin il irşat kurulunun redaksiyonundan geçtiği belirtilecektir.

9- Hutbe metni, Times New Roman (12 punto) veya Arial (11 punto) yazı karakterinde hazırlanacaktır. Sonnotlar, Times New Roman (9 punto) veya Arial (8 punto) yazı karakterinde olacak, Arapça karakterler ise 18 puntoyu geçmeyecek şekilde büyük yazılabilecektir.

10- “Muhterem Müslümanlar, Aziz Müminler, Kıymetli Müslümanlar, Değerli Müminler, Aziz Kardeşlerim” vb. hitap cümleleri ile paragrafların ilk satırları 1 cm sağa kaydırılacaktır. Hitap cümlelerinden sonra paragraf boşluğu bırakılmayacaktır. Paragraflar arasında 6 nk, satırlar arasında 1.15 boşluk bırakılacaktır.

11- Belirtilen kriterlere göre yazılmış örnek hutbe formatına aşağıda yer verilmiştir.

HUTBE DEĞERLENDİRME FORMU				
Hutbeyi Hazırlayanın Adı Soyadı:				
Unvanı ve Görev Yeri:				
Değerlendirme Puanı:	3	2	1	0
1- Hutbenin başlığı içerikle uyumlu mu?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
2- Problem/alt problemler açıkça belirtilmiş mi?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
3- Problem, bir hutbe için uygun mu?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
4- Problem, gündeme uygun mu?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
5- Problem, beklenti ve ihtiyaçları karşılıyor mu?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
6- Hutbenin muhtevası, öngörülen kazanımları edindirecek nitelikte mi?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
7- Kazanımlar, hutbenin temel niteliği ile örtüşüyor mu?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
8- Hutbenin ifade ve üslubu temel niteliğe uygun mu?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
9- Hutbenin sonucu; kazanımları özetler nitelikte mi?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
10- Kaynaklar usulüne göre belirtilmiş mi?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
11- Konuyla ilgili ayet ve hadisler yer verilmiş mi?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
12- Ayet ve hadisler amaç ve kazanımlara uygun mu?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
13- Ayet ve hadisler hutbenin temel niteliğine uygun mu?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
14- Ayet ve hadisler uygun yerde zikredilmiş mi?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
15- Ayet ve hadisler meal ve tercüme bakımından açık ve anlaşılır mı?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
16- Ayet ve hadisler tefsir ve tercüme edilirken Başkanlık yayınlarından istifade edilmiş mi?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
17- Hutbenin dili, temel niteliği ile uyumakta mı?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
18- Cümle uzunlukları uygun mu? (6-8 kelime arası en uygun)	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
19- Hutbenin dili cemaatin anlayacağı şekilde açık mı?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
20- Cemaatin düzeyi gözetilerek anlaşılır kelimeler seçilmiş mi?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
21- Telaffuzu zor kelimelerden kaçınılmış mı?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
22- Anlaşılmaması muhtemel kelime ve kavramlar yeterince açıklanmış mı?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
23- Hutbenin uzunluğu anlaşılabilirlik açısından uygun mu?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
24- Müjde ve uyarı dengesi gözetilmiş mi?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
25- Hutbede imla kurallarına uyulmuş mu?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
26- Hutbenin muhtevası Kur'an, sünnet ve bilimsel gerçeklerle uyumlu mu?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
27- Milli birlik ve bütünlüğü zedeleyici ifadelerden kaçınılmış mı?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
28- Kişi veya grupları tahkir edici ifadeler var mı?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
29- Ön yargılı ve politik ifadelerden, polemiklerden kaçınılmış mı?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
30- Henüz netleşmemiş görüşlere yer verilerek gereksiz tartışmalara ve huzursuzluğa sebep olabilecek hususlar var mı?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır
31- Hutbe, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın toplumu inanç, ibadet ve ahlak konularında aydınlatma göreviyle bağdaşır nitelikte mi?	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Hayır

DEĞERLENDİRME SONUCU		
Uygundur	Düzeltilmelerden Sonra Okunabilir	Uygun Değildir
☐	☐	☐

İl İrşat Kurulu Başkanı
Adı Soyadı
Unvanı
İmza

Üye
Adı Soyadı
Unvanı
İmza

Üye
Adı Soyadı
Unvanı
İmza

Üye
Adı Soyadı
Unvanı
İmza

Üye
Adı Soyadı
Unvanı
İmza

NOT:

1- 27-31 arası maddelerden tam puan alamayan veya düzeltilme imkânı bulunmayan hutbeler, diğer maddelerden tam puan alsalar dahi değerlendirmeye alınamazlar.

2- Bir hutbenin okunabilmesi için verilen puanların toplamının en az 55 olması gerekir.

İL : GENEL
TARİH : 03.01.2020

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِى أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ. ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ.

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ.

وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

ذَاقَ طَعْمَ الْإِيمَانِ مَنْ رَضِيَ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا.

İNSAN, İMAN VE HAYAT

Muhterem Müslümanlar!

Okuduğum ayet-i kerimelerde Cenâb-ı Hak şöyle buyurmaktadır: “Biz insanı en güzel biçimde yarattık. Sonra onu aşağıların aşağısına indirdik. Ancak iman edip yararlı işler yapanlar müstesna! Onlar için kesintisiz bir ödül vardır.”¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (s.a.s) şöyle buyuruyor: “Allah’ı Rab, İslâm’ı din, Muhammed’i peygamber olarak gönülden benimseyen kimse imanının tadını almış olur.”²

Aziz Müminler!

Yerlerin ve göklerin yegâne sahibi olan Yüce Allah, insanı mükemmel biçimde yaratmıştır. Ona, doğru ile yanlış ayırt etmeye yarayan bir akıl ve iyilik yolunda rehberlik eden bir vicdan vermiştir. Güçlü, bilinçli, irade ve sorumluluk sahibi bir varlık olarak insan, kâinatın gözbebeğidir.

İnsanı yoktan var eden, onu yediren, içiren, doyuran, koruyan Allah Teâlâ’nın ondan istediği ise iman etmesi ve güzel işler yapmasıdır. İnsanın var oluş sebebi, bir kul olarak emaneti yüklenip dünyayı insanlık için huzurlu, adil ve yaşanabilir bir yuva kılmaktır.

Kıymetli Müslümanlar!

İnsanoğlu son derece üstün niteliklere, ayrıcalıklı güç ve yeteneklere sahiptir. Bunlar sayesinde iyiliğe niyet edip hayatı iyi yönde idare edebilir. Ama kötülüğü isteyip dünyaya zulüm de yayabilir. Sabırlı, azimli, fedakâr, barışçıl ve adil tavırlarıyla mutlu bir dünya inşa edebileceği gibi cahil, bencil, hırslı, aceleci ve nankör tutumu yüzünden kendini ve çevresini tehlikeye de atabilir.

Bu yüzden Rabbimiz, insanı hiçbir zaman başıboş bırakmamıştır. Yarattıktan sonra kenara çekilip, dünyayı kendi haline terk etmemiştir. O her an görür, gözetir, yönetir. Rabbimiz, insanın hayatta yalnız, nimetsiz ve yarımsız kalmasına izin vermemiştir. O her an yanımızda, şah damarımızdan daha yakınımızdadır. Cenâb-ı Hakkın bizlere en büyük desteği ise peygamberi ve kitabı aracılığıyla yol göstermesidir.

Değerli Müminler!

Allah’ın insanlığa rehber, hayat ışığı ve kurtuluş kaynağı olarak gönderdiği, akıl sahiplerini

peygamberimizin getirdiği bu kurtuluş reçetesini kabule davet eden ilâhî kanuna din denir. Din, ilk insanla birlikte var olmuş ve son güne kadar da var olacaktır. Bu cuma vakti, bu mübarek mescitte buluşan müminler olarak hepimiz biliyoruz ki, “**Kuşkusuz Allah katında din İslâm’dır.**”³ Kıyamete kadar bütün insanlık, Sevgili Peygamberimize ümmet olmakla, onun davetine icabet etmekle mükelleftir. Zira “**Kim İslâm’dan başka bir din arama çabası içine girerse, bilsin ki bu kendisinden asla kabul edilmeyecek ve o âhirette ziyan edenlerden olacaktır.**”⁴

İnsanın sorularına cevap alabileceği, sorunlarına çözüm bulabileceği en sağlam bilgi kaynağı dindir. Dinin davetine uyarak iman eden kimse, hayatının en doğru kararını vermiştir. Müslüman olmuş, şeref bulmuştur. Herhangi bir zorlama olmadan, kendi tercih ve arzusuyla Allah’a yönelmiştir. İçten bir bağlılıkla O’nun emir ve yasaklarını kabul etmiştir. Artık ondan, bu iman gerekliliklerini yerine getirmesi, mümince yaşaması beklenir.

Değerli Müslümanlar!

İslâm, eşsiz bir inanç, ibadet ve ahlâk sistemidir.

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

diyerek kelime-i şehâdet getirmek, dünya ve ahiret için inanç, umut ve mutluluk kapılarını açmaktır. Bu kapıdan geçen kimse, düzen ve itina ile namazını kılar. Namaz ki dinimizin direği, kalbimizin nurudur. Aşk ve sabırla orucunu tutar. Oruç ki nefsin ve şeytanın esiri olmaktan bizi koruyan kalkandır. İhlas ve keremle zekâtını verir. Zekât ki geçici dünya malını, ebedi kazanca ve kardeşliğe dönüştüren köprüdür. Sadakat ve teslimiyetle haccını eda eder. Hac ki Kâbe’nin eteğinde insanı kendisiyle ve diğer mümin yüreklerle buluşturan mukaddes yolculuktur.

İslâm’da ibadetin amacı, insanın kendisiyle, Rabbiyle ve diğer bütün varlıklarla sağlıklı bir iletişim kurmasını sağlamaktır. Bu sebeple her bir ibadet, güzel ahlâk ile tamamlanmayı bekler. Müslümanca bir hayat ibadetlere olduğu gibi ahlâkî ilkelere de sahip çıkmakla yaşanır. Hakkı korumak ve zulme izin vermemek, merhameti yaşatmak ve şiddete engel olmak, Müslüman olmanın vazgeçilmez gereğidir. Adalet, dürüstlük tevazu ve cömertlikle hayata bereket katmak, Müslüman’ın asli kişiliğidir. Unutmayalım ki, aklını hakka, kalbini hayra imkânlarını yararlı işlere bağlayanlar, iman gereğini yerine getirmiş olur.

¹ Tîn, 95/4-6.

² Müslim, İmân, 56.

³ Âl-i İmrân, 3/19.

⁴ Âl-i İmrân, 3/85.

Hazırlayan: Mehmet xxx, xxx Camii İmam-Hatibi
Redaksiyon: İl İrşat Kurulu

HUTBE DUALARI Cuma Hutbesi

- Minbere çıkarken aşağıdaki dualar okunur:
Birinci basamakta;

اَللّٰهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا اَبْوَابَ رَحْمَتِكَ * وَيَسِّرْ عَلَيْنَا خَزَائِنَ فَضْلِكَ وَكَرِّمِكَ يَا اَكْرَمَ الْاَكْرَمِيْنَ وَيَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ *

Üçüncü basamakta;

رَبِّ اشْرَحْ لِيْ صَدْرِيْ * وَيَسِّرْ لِيْ اَمْرِيْ * وَاخْلُلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِيْ * يَفْقَهُوا قَوْلِيْ * رَبِّ قَدْ اَتَيْتَنِيْ مِنَ الْمُلْكِ وَعَلَّمْتَنِيْ مِنْ تَاْوِيلِ الْاَحَادِيثِ * رَبِّ زِدْنِيْ عِلْمًا وَفَهْمًا وَالْحَقْنِيْ بِالصَّالِحِيْنَ *

Beşinci veya yedinci basamakta;

اَللّٰهُمَّ هَذَا الشَّأْنُ لَيْسَ بِشَأْنِيْ وَهَذَا الْمَكَانُ لَيْسَ بِمَكَانِيْ * اَللّٰهُمَّ يَسِّرْ لِيْ اَمْرِيْ وَتَقَبَّلْهُ مِنِّيْ * وَسَلَامٌ عَلَى جَمِيْعِ الْاَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِيْنَ * وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ *

- İç ezanın bitmesiyle birlikte aşağıdaki şekilde birinci hutbe îrâd edilir.

Birinci Hutbe

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ، اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ، اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ نَحْمَدُهُ وَنُسْتَعِيْنُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنُتُوْبُ اِلَيْهِ * وَنَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنْ شُرُوْرِ اَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ اَعْمَالِنَا * مَنْ يَهْدِ اللّٰهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ * وَمَنْ يُّضِلِلْ فَلَا هَادِيَ لَهُ * نَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيْكَ لَهُ * وَنَشْهَدُ اَنْ سَيِّدَنَا مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُوْلُهُ * اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ اَجْمَعِيْنَ * اَمَّا بَعْدُ فَيَا عِبَادَ اللّٰهِ، اَوْصِيْكُمْ بِتَقْوَى اللّٰهِ وَطَاعَتِهِ * اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الَّذِيْنَ اتَّقَوْا وَالَّذِيْنَ هُمْ مُخْسِنُوْنَ * قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى فِيْ كِتَابِهِ الْكَرِيْمِ * بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ *

- Hutbe metnindeki serlevha ayet okunur, ardından **صَدَقَ اللّٰهُ الْعَظِيْمُ** denilir.

وَقَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

- Hutbe metnindeki serlevha hadis okunur, ardından **صَدَقَ رَسُوْلُ اللّٰهِ فَيَمَا قَالَ اَوْ كَمَا قَالَ** denilir.

- Hutbenin Türkçe bölümü okunur. Sonra aşağıdaki metin okunur:

اَلَا اِنَّ اَحْسَنَ الْكَلَامِ وَاَبْلَغَ النِّظَامِ * كَلَامُ اللّٰهِ الْمَلِكِ الْعَزِيْزِ الْعَلَامِ * كَمَا قَالَ اللّٰهُ تَبَارَكَ وَتَعَالٰى فِي الْكَلَامِ * وَاِذَا فُرِئَ الْقُرْاٰنُ فَاسْتَمِعُوْا لَهُ وَاَنْصِتُوْا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ *

اَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ * اِنَّ الدِّيْنَ عِنْدَ اللّٰهِ الْاِسْلَامُ * صَدَقَ اللّٰهُ الْعَظِيْمُ وَقَالَ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ: التَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ * اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ الْعَظِيْمَ وَاتُوبُ اِلَيْهِ * وَاَسْأَلُ اللّٰهَ لِيْ وَلَكُمْ التَّوْفِيْقَ *

- Birinci hutbe ile ikinci hutbe arasında otururken şu dua okunur:

بَارَكَ اللَّهُ لَنَا وَلَكُمْ وَلِسَائِرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ * وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ * الْأَخْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَآتِ * إِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ مُجِيبُ الدَّعَوَاتِ *

İkinci Hutbe

الْحَمْدُ لِلَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدَ الْكَامِلِينَ * وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ * تَعْظِيمًا لِتَبِيِّهِ وَتَكْرِيمًا لِفَخَامَةِ شَانِ شَرَفِ صَفِيِّهِ * فَقَالَ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ قَائِلٍ مُخْبِرًا وَآمِرًا * إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا *

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ * كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ * إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ *
اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ * كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ * إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ *
اللَّهُمَّ انصُرِ الْإِسْلَامَ وَالْمُسْلِمِينَ * اللَّهُمَّ آيِدْ كَلِمَةَ الْحَقِّ وَالْدِّينَ *

- Ardından aşağıdaki şekilde dua edilir:

“Allah’ım! İslam’a ve Müslümanlara yardım et. Devletimizi ve milletimizi her türlü tehlikeden koru. Bize dünya ve ahirette iyilikler ve güzellikler ihsan eyle. Bizi, ana-babamızı ve bütün müminleri bağışla. Şüphesiz sen dualarımızı işiten ve kabul edensin.”

عِبَادَ اللَّهِ، اتَّقُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوهُ *

- Sonra Nahl Sûresi 90. ayet mealıyla birlikte okunarak hutbeye son verilir.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ * بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ *
إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَائِ ذِي الْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ *

“Muhakkak ki Allah adaleti, iyiliği, akrabaya yardım etmeyi emreder. Çirkin işleri, fenalığı ve azgınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor.”

- Cuma namazının farzını kıldırmak üzere minberden inilip, mihraba geçilir.

Bayram Hutbesi

- Cuma hutbesinde minbere çıkarken birinci, üçüncü, beşinci veya yedinci basamakta okunan dualar okunur.

- Hatip, minbere çıktığında cemaatle beraber üç tekbir getirir. Sonra aşağıdaki şekilde birinci hutbe îrâd edilir:

Birinci Hutbe

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَاللَّهُ الْحَمْدُ * الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا * كَبِّرُوا اللَّهَ تَكْبِيرًا * اللَّهُ أَكْبَرُ
اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَاللَّهُ الْحَمْدُ *

سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يَقُولُونَ عُلُوًّا كَبِيرًا * كَبِّرُوا اللَّهَ تَكْبِيرًا * اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ
أَكْبَرُ وَاللَّهُ الْحَمْدُ *

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا * كَبِّرُوا اللَّهَ تَكْبِيرًا * اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا
إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَاللَّهُ الْحَمْدُ *

مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ * وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا هَادِيَ لَهُ * نَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ * وَنَشْهَدُ أَنَّ
سَيِّدَنَا مُحَمَّدًا عَبْدَهُ وَرَسُولَهُ * أَللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ * أَمَّا بَعْدُ فَيَا عِبَادَ
اللَّهُ، أَوْصِيكُمْ بِتَقْوَى اللَّهِ وَطَاعَتِهِ * إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ * قَالَ اللَّهُ تَعَالَى فِي كِتَابِهِ الْكَرِيمِ
* بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ *

- Hutbe metnindeki serlevha ayet okunur, ardından **صَدَقَ اللَّهُ الْعَظِيمُ** denilir.

وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

- Hutbe metnindeki serlevha hadis okunur, ardından **صَدَقَ رَسُولُ اللَّهِ فِيمَا قَالَ أَوْ كَمَا قَالَ** denilir.

- Hutbenin Türkçe bölümünden sonra aşağıdaki metin okunur:

أَلَا إِنَّ أَحْسَنَ الْكَلَامِ وَأَبْلَغَ النِّطَامِ * كَلَامُ اللَّهِ الْمَلِكِ الْعَزِيزِ الْعَلَامِ * كَمَا قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْكَلَامِ *
وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ *

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ * بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ * صَدَقَ اللَّهُ الْعَظِيمُ *
وَقَالَ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ: التَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ * أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ * وَأَسْأَلُ
اللَّهَ لِي وَلِكُلِّ تَوَفِيقَ *

- Birinci hutbe ile ikinci hutbe arasında şu dua okunur:

بَارَكَ اللَّهُ لَنَا وَلَكُمْ وَلِسَائِرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ * وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ * الْأَخْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ * إِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ مُجِيبُ الدَّعَوَاتِ *

İkinci Hutbe

الْحَمْدُ لِلَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدَ الْكَامِلِينَ * وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ * تَعْظِيمًا لِنَبِيِّهِ وَتَكْرِيمًا لِفَخَامَةِ شَانِ شَرَفِ صَفِيهِ * فَقَالَ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ قَائِلٍ مُخْبِرًا وَآمِرًا * إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا *

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ * كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ * إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ *
اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ * كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ * نَكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ *
اللَّهُمَّ انصُرِ الْإِسْلَامَ وَالْمُسْلِمِينَ * اللَّهُمَّ أَيْدِ كَلِمَةَ الْحَقِّ وَالْدِّينِ *

- Ardından aşağıdaki şekilde dua edilir:

“Allah’ım! İslam’a ve Müslümanlara yardım et. Devletimizi ve milletimizi her türlü tehlikeden koru. Bize dünya ve ahirette iyilikler ve güzellikler ihsan eyle. Bizi, ana-babamızı ve bütün müminleri başısla. Şüphesiz sen dualarımızı işiten ve kabul edensin.”

عِبَادَ اللَّهِ، اتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوهُ *

- Sonra İsrâ Sûresi’nin 111. ayeti okunarak hutbeye son verilir.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ * بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ *

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذُّلِّ وَكَبِّرْهُ تَكْبِيرًا *

- Cemaatle beraber getirilen tekbirler eşliğinde minberden inilip, mihraba geçilir.

YIPRANMIŞ MUSHAF VE KİTAPLARI TESPİT TUTANAĞI

..... İli İlçesi Camii kitaplığı
komisyonumuz tarafından incelenmiş ve adet aşırı derecede yıpranmış Mushaf,
..... adet aşırı derecede yıpranmış kitap tespit edilmiş olup iş bu tutanak
tarafımızdan düzenlenmiştir. / /

KARAR

BAŞKAN
Adı Soyadı:

İmza

ÜYE
Adı Soyadı:

İmza

ÜYE
Adı Soyadı:

İmza

ÜYE
Adı Soyadı:

İmza

ÜYE
Adı Soyadı:

İmza

MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK HİZMETLERİ İL KOORDİNATÖRÜ TEKLİF FORMU			
Koordinatör Görevlendirilecek	1	İl	
	2	Alan	Aile ve Dini Rehberlik Büro/Merkezi Koordinatörlüğü
			Gençlik Koordinatörlüğü
			Engelli Koordinatörlüğü
			Bağımlılıkla Mücadele Koordinatörlüğü
			Göç Koordinatörlüğü
Personelin	3	Adı Soyadı	
	4	Sicili	
	5	Unvanı	
	6	Görev Yeri	
	7	Eğitim Durumu	
	8	Meslek Kıdemi (Toplam)	
	9	Medeni Durumu	
	10	Sertifikaları	
	11	Koordinatör Olarak Teklif Edildiği Alan ile İlgili Özel Çalışmaları	
	12	Teklif Sebebi	

İl Müftüsü (Adı Soyadı)

İMZA

AİLE VE DİNİ REHBERLİK BÜROSU/MERKEZİ AÇILIŞ FORMU				
	İl		İlçe	
1	İl/İlçe Nüfusu			
2	Toplam Görevli Sayısı			
3	Bayan Vaiz Sayısı			
4	Erkek Vaiz Sayısı			
5	Kur'an Kursu Öğretici Sayısı (Dini Yüksek Öğrenim)			
6	İmam-Hatip Sayısı (Dini Yüksek Öğrenim)			
7	Büro/Merkez Müftülük İçinde mi?	Evet	☐	Hayır ☐
Evet ise				
8	Ayrı Bir Mekan Tahsis Edildi mi?	Evet	☐	Hayır ☐
Hayır ise				
9	Adres			
10	Telefon Numarası			
11	E-Posta			
12	Genel Bilgileri (Genel Özelliklerini Yazınız)			
13	Büro/Merkez İçerisinde Bulunan Yerler	Görüşme Odası	☐	
		Eğitim Salonu	☐	
		Çocuk Oyun Alanı	☐	
		Kütüphane/Okuma Salonu	☐	
		Mescit	☐	
		WC	☐	
14	Büyük Şehir ise En Yakın Büroya Uzaklığı			
15	Diğer Hususlar			
16	Büro/Merkeze Ait Fotoğraflar			

İlçe Müftüsü (Adı Soyadı)

İMZA

İl Müftüsü (Adı Soyadı)

İMZA

.../.../.....

T.C.
CUMHURBAŞKANLIĞI
DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI

KATILIM BELGESİ

Sayın

*..... / tarihleri arasındaderslerine
katılımından dolayı bu belgeyi almaya hak kazanmıştır.
Tebrik eder, başarılarının devamını dilerim.*

Vaiz/Din Görevlisi

İl/İlçe Müftüsü

.../.../.....

T.C.
CUMHURBAŞKANLIĞI
DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI

BAŞARI BELGESİ

Sayın

*..... / tarihleri arasındaderslerine
katılıp başarılı olduğundan dolayı bu belgeyi almaya hak kazanmıştır.
Tebrik eder, başarılarının devamını dilerim.*

Vaiz/Din Görevlisi

İl/İlçe Müftüsü

ŞEHİT CENAZELERİ İÇİN ÖRNEK KONUŞMA METNİ

Cenaze Namazı Öncesi: 5 dk

Aziz kardeşlerim!

Şehitlik, yüce dinimizde peygamberlikten sonra en yüksek manevî mertebedir. Şehitlik, Hakk'a yürümenin en güzel şeklidir. İ'la-yı Kelimetullah için çıkılan kutlu bir yolculuğun şerefle noktalanmasıdır. Bu vuslat, bir mümin için ancak özlem duyulan bir yürüyüştür. Bu yürüyüş, imtihanlarla dolu bir hayattan ebedî nimet ve saadetlerle dolu gerçek bir hayata geçiş yolculuğudur.

Aziz kardeşlerim!

Yüce dinimiz İslâm'a göre cenaze namazı sıradan bir tören değildir. Tıpkı Cuma ve bayram namazları gibi bir ibadettir. Camilerimiz, cami avlularımız, musalla taşı ve mezarlıklar ibadet, dua ve tefekkür mekânlarıdır. Bu mekânlarda bir mümine yakışan sükûnet, vakar ve olgunluğun gösterilmesi gerekir. Bu aynı zamanda şehit kardeşimize saygının bir gereğidir. "Islık çalmak, alkışlamak, tezahüratta bulunmak, slogan atmak" gibi tutum ve davranışlar ibadetin huzur ve huşuunu bozduğu gibi dinimizce de uygun görülmemiştir. Bu tür davranışların şehidimizin ruhunu inciteceğini unutmayalım! (Kısaca cenaze namazının kılınışı anlatılacak ve namaz eda edilecek)

Cenaze Namazı Sonrası: 5 dk

Aziz kardeşlerim!

Bugün burada ülkemizin birliği ve bütünlüğü, milletimizin huzur ve güvenliği uğruna canını feda eden muazzez şehidimizi ebedî yolculuğuna uğurlamak, ona karşı son görevimizi ifa etmek ve onu cennete, Yüce Rabbimizin katına göndermek üzere bir araya gelmiş bulunuyoruz.

Yüce Rabbimiz öncelikle şehidimizin kederli ailesine, annesine, babasına, eşine, kardeşine, yakınlarına, sevenlerine sabr-ı cemil ve metanet lütfeyesin! Aziz milletimizin başı sağ olsun! Yüce Rabbimiz "*Allah yolunda öldürülenlere "ölüler" demeyin, zira onlar diridirler, fakat siz farkında değilsiniz.*" (el-Bakara, 2/154) buyururken Sevgili Peygamberimiz (s.a.s) de "*Allah yolunda ölmek şehitliktir*" müjdesini vermiştir. Ayrıca dinimize göre her kim zulme maruz kalarak haksız yere ve suçsuz olarak öldürülürse aynı mertebeye ulaşır.

Kardeşlerim!

Bugün canıyla, kanıyla şehit olan kardeşimize bizzat hüsn-i şehadette bulunuyor ve tanıklık ediyoruz. Şehadet şerbetini içen kardeşimizin, her birimizin üzerinde bıraktığı haklar ve sorumluluklar bulunmaktadır. Sizler de şehidimize karşı dünya ve ahirete taalluk eden **haklarımızı helal ediniz!** (Üç kere) Allah şehadetinizi ve helalliginizi kabul eylesin!

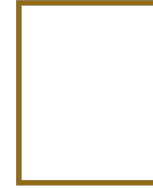
Kardeşlerim!

Bugün aziz şehidimize karşı en büyük görevimiz yüreklerimizi kenetlemek, birliğimizi, beraberliğimizi ve kardeşliğimizi pekiştirmektir. Onun aziz hatırasına karşı göstereceğimiz en büyük saygı hakkın, hukukun, adaletin, kardeşliğin, birlik ve beraberliğin yanında yer almaktır.

Şehit kardeşimize Yüce Rabbim rahmetler ihsan eylesin! Kendisini mağfurîn zümresine ilhak eylesin! Cennetiyle cemaliyle müşerref eylesin! Kederli ailesine, yakınlarına, sevenlerine ve yüreklerimize sabr-ı cemil ve metanet ihsan eylesin! Birlik ve beraberliğimizi, dostluk ve kardeşliğimizi güçlendirsın! Aramıza fitne, fesat ve nifak tohumu ekmek isteyenlere Cenab-ı Hak hiçbir zaman fırsat vermesin! Cennet vatanımızı her türlü kötülüklerden, şerlerden ve musibetlerden muhafaza eylesin! Amin ve selamun alel mürselin. Velhamdülillahi Rabbil Alemin. El-Fatiha.

T.C. | REPUBLIC OF TÜRKİYE
CUMHURBAŞKANLIĞI | PRESIDENCY
DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI | PRESIDENCY OF RELIGIOUS AFFAIRS

İHTİDA BELGESİ
DOCUMENT OF CONVERSION TO ISLAM

Müftülüğümüze/Müşavirliğimize/Ataşeliğimize müracaat ederek İslam dinine girmek istediğini bildirmiştir. Adı geçen, kendi hür iradesiyle şahitler huzurunda "Kelime-i Şehadet" getirerek İslam dinini kabul etmiş ve isteği üzerine bu ihtida belgesi düzenlenmiştir.

Have applied to our Muftiate/Office of the Counsellor/Attaché and stated that he/she wants to embrace Islam. The aforementioned has uttered the "Kalimah Shahadah" and accepted Islam. This certificate of conversion is issued upon his/her request.

ŞAHİT/WITNESS

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI YETKİLİSİ
PRESIDENCY OF RELIGIOUS AFFAIRS AUTHORITY

ŞAHİT/WITNESS

Belge No :
Paper No

Belge Tarihi :
Date of Paper

Belgeyi Düzenleyen Birim :
Issued by

Adı Soyadı :
Name Surname

Cinsiyeti :
Gender

Öğrenimi :
Education

Anne Adı :
Mother's Name

Baba Adı :
Father's Name

Doğum Yeri :
Place of Birth

Doğum Tarihi :
Date of Birth

Medeni Hali :
Marital Status

Mesleği :
Profession

Uyruğu :
Nationality

Uyruğu T.C. ise Kimlik No :
ID Number (For Turkish citizens only)

Önceki Dini/Mezhebi :
Previous Religion/Sect.

İhtida Sebebi :
Reason of Conversion

İhtida Tarihi :
Date of Conversion

E-posta :
E-mail

Cep Telefonu :
Mobile Phone

Adres :
Adress

Kendi hür irademle İslam dinine girmek istiyorum. Şahsıma ihtida belgesi düzenlenmesi hususunda gereğini saygılarımla arz ederim.

I would like to embrace Islam with my own free will. I hereby respectfully request you to take the necessary action for the issue of a conversion certificate.

.../.../.....

Adı Soyadı
Name Surname

..... MÜFTÜLÜĞÜNE/MÜŞAVİRLİĞİNE/ATAŞELİĞİNE

İhtida işlemlerim kapsamında Müftülüğünüzle/Müşavirliğinizle/Ataşeliğinizle paylaştığım ve adıma düzenlenen ihtida belgesinde yer alan kişisel veri veya özel nitelikli kişisel veri teşkil eden bilgilerimin Müftülüğünüz/Müşavirliğiniz/Ataşeliğiniz nezdinde yapılan etkinliklere veya eğitimlere katılım ya da herhangi başka bir nedenle kurduğum ilişki kapsamında; kurduğum ilişkinin amacı ile bağlantılı bilgilendirme yapılması ve iletişim kurulması için, dâhil olduğum faaliyetler ile ilgili bilgi verilmesi için, idari veya adli makamlar tarafından getirilen yükümlülüklerin karşılanması için ve istatistiksel veya bilimsel araştırma için, başta mevzuatta öngörülen veya işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edilme ilkesi olmak üzere 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun 4'üncü maddesinde ifade edilen genel ilkelere uygun şekilde elde edilmesine, işlenmesine, kaydedilmesine, işleme amacıyla uygun süre zarfında fiziksel veya elektronik ortamda güvenli bir şekilde depolanmasına, muhafaza edilmesine, kullanılmasına, açıklanmasına ve aktarılmasına mevzuat kapsamındaki haklarım saklı kalmak kaydı ile açıkça izin veriyorum.

Bu hususta tarafıma gerekli aydınlatmanın yapıldığını; işbu metni okuduğumu ve anladığımı kabul ediyorum.

TO THE MUFTIATE/COUNSELOR/ATTACHÉ OF

I expressly permit, without prejudice to my legal rights, the information that I have shared with your Muftiate / Counselor / Attaché within the scope of my conversion procedures which constitute personal data or sensitive personal data in the conversion document issued on my behalf, to be obtained, processed, recorded, stored, preserved, used, disclosed and transferred in accordance with the general principles stated in Article 4 of the Law on the Protection of Personal Data No.6698, the principle of preserving for the period stipulated by the legislation or for the purpose for which they are processed, within the context of participation in the activities or trainings held before your Muftiate / Counselor / Attaché or for any other reason; in order to inform and communicate about the purpose of the relationship I have established, to provide information about the activities I have been involved in, to meet the obligations imposed by the administrative or judicial authorities, and for statistical or scientific research.

I hereby acknowledge necessary clarification has been provided to me regarding this issue; and that I have read and understood this text.

Tarih/Date
Adı Soyadı/Name and Surname
İmza/Signature

İHTİDA MERASİMİNDE TAKİP EDİLECEK USUL

İhtida merasimi yapılacak yerin tertip, düzen ve temizlik gibi hususlarına itina gösterilir. Mühtedi ve beraberinde törene katılacak olanlar bu mekana alınır. İhtida işlemini gerçekleştirecek olan görevli kılık-kıyafetine özen gösterir. Merasimi cübbe ve sarık ile yönetir.

Merasime Kur'an-ı Kerim'den bir aşr-ı şerif (Tercihen Bakara Suresi'nin 285-286. âyetleri) okunarak başlanır. Okunan âyetlerin mealı verilir ve bu âyetler kısaca açıklanır. Akabinde görevli, **أَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ** (A'râf, 7/43) âyetiyle başlayan aydınlatıcı, teşvik edici, özlü bir konuşma yapar. Bu bağlamda, aşağıdaki metin örnek alınabilir:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ. بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ.

“Okunan, Allah'ın son kitabı olan Kur'an-ı Kerim'in âyetleridir. Bugün burada Allah'ın son hak dini olan İslâm ile müşerref olacak değerli bir kardeşimizin ikrarına şahit olmak üzere toplandık.

(Muhterem hanımefendi/beyefendi)

İslâm'a göre Allah birdir. O doğurmamıştır ve doğmamıştır. Allah'ın ne oğlu vardır, ne de kızı. O'nun bir benzeri ve dengi asla yoktur. O hiçbir şeye muhtaç değildir. Aksine her şey O'na muhtaçtır. Allah, mekan ve zamanla sınırlı değildir. O, her daim kullarıyla beraberdir. Vasıtasız, aracısız olarak bilir ve görür. O'nun gücü her şeye yeter. Her şeyi yaratan, yaşatan, bütün kâinatı düzenleyen ve yöneten O'dur.

Değerli Kardeşim!

İslâm, Allah'ın birliğini kabul etmektir. O'na teslim olmaktır. Cenab-ı Hak, Hz. Âdem'den itibaren bütün peygamberlere bu esası tebliğ etmelerini emretmiştir. Asıl itibarıyla her peygambere vahyedilen din, tevhid esasına dayalı İslâm'dır. Her peygamber, insanları Allah'ın birliği inancına davet ederek Allah'tan aldıkları emir ve yasakları insanlara iletmiştir. Yüce Allah; insanlığa Tevrat, Zebur, İncil ve en son olarak da Kur'an-ı Kerim'i kitap olarak indirmiştir. Peygamberlik zincirini tamamlamak üzere Hz. Muhammed (s.a.s)'i son peygamber olarak görevlendirmiştir.

Biz Müslümanlar bütün peygamberlerin Allah tarafından gönderildiğini kabul ederiz. Hepsinin hak olduğuna inanırız. Son peygamber Hz. Muhammed Mustafa (s.a.s)'dir. Peygamberimize Allah tarafından vahyedilen Kur'an-ı Kerim, son ilahi kitaptır. Onda bildirilenlerin bütününe şeksiz şüphesiz inanırız. Meleklerin, kaza ve kaderin, öldükten sonra dirilmenin ve hesabın yani ahiret gününün varlığını tasdik ederiz.

Aziz Kardeşim!

İslâm'a girmek; Allah'a, Muhammed Mustafa (s.a.s)'in peygamberliğine ve onun Allah katından getirdiklerinin tamamına inanmakla olur. Bizler bu inancı “Kelime-i Şehadet” ile dile getiririz. Şimdi sizin kelime-i şehadeti ikrarınıza ve Müslüman oluşunuza şahitlik edeceğiz.”

Görevli, bu konuşmadan sonra mühtediye Allah'ın huzurunda ve şahitlerin yanında hür iradesiyle, herhangi bir baskıya maruz kalmadan İslamiyet'i seçip seçmediğini sorar ve akabinde birlikte Kelime-i Şehadeti tekrar ederler. Ardından tekbir ve salavat getirilerek konuşma şu sözlerle tamamlanır:

“Siz, İslam’ı hak din olarak kabul ettiniz ve Müslüman oldunuz. Bizler de burada ikrarınıza şahit olduk. Mübarek olsun. Siz şimdi İslam’a göre hayatınızda bütün günahlardan arınmış, tertemiz yepyeni bir sayfa açtınız. Müslüman olduğunuz andan itibaren geçmiş günahlarınızı Allah Teâlâ’nın bağışladığını yüce Kitabımız Kur’an-ı Kerim bildirmekte ve Peygamber Efendimiz (s.a.s) müjdelemektedir. Biliniz ki insanların günahlarını sadece Yüce Allah affeder. Sadece O’na yönelerek tövbe edilmeli ve bağışlanma dilenmelidir. Dualarımızı, niyazlarımızı, tövbe ve istiğfarlarımızı kabul edecek olan yalnızca Rabbimizdir. Bizler bütün söz ve davranışlarımızdan Allah’a karşı sorumluyuz ve bunların hesabını O’na mutlaka vereceğiz.

Müslüman olan bir insanın yapması gereken vazifeler vardır. Müminler olarak salih ameller işlemeye yani Allah’a ibadetlerimizi yerine getirmeye ve yararlı, güzel işler yapmaya özen göstermeliyiz. Nitekim Peygamberimiz Muhammed Mustafa (s.a.s) bir hadis-i şerifinde şöyle buyurmaktadır: **“İmanın yetmiş küsur şubesi vardır. Bunların en üstünü Lâ ilâhe illâllâh (Allah’tan başka ilâh yoktur.) sözüdür. En alt derecesi ise yoldaki eziyet veren şeyleri kaldırmaktır.”** (Nesâî, İmân, 16)

Yüce dinimiz İslam’a göre namaz kılmak, Ramazan ayında oruç tutmak, zekât vermek, hacca gitmek temel ibadetlerimizdir. Ancak ibadetler sadece bunlarla sınırlı değildir. Allah’ın rızası gözetilerek dilimizden dökülen her söz, elimizden sadır olan her iş, gözümüzden süzülen her bakış, attığımız her adım bir ibadettir ve Cenâb-ı Hak katında karşılığı vardır. Bize düşen ibadet, iyilik ve güzelliklerle dolu, Allah’ın haram kıldığı davranışlardan uzak bir hayat yaşamaktır.”

Merasimin sonunda “İhtida Defteri”ne kayıt yapılarak mühtediye “İhtida Belgesi” verilir. Mühtedi, ismini değiştirmek isterse kendisine uygun bir isim tavsiye edilir. Tercih ettiği yeni ismi ve eski ismi ihtida defterine kaydedilir.

Kıraatı düzgün bir görevli tarafından Âl-i İmrân Suresi’nin 18-20. âyet-i celileleri veya Asr Suresi, Fatıha Suresi okunarak meali verilebilir. Son olarak bir dua ile merasim bitirilir. Bu bağlamda aşağıdaki örnek dua metninden istifade edilebilir:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ. بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ.

“Bütün âlemleri yaratan, esirgeyip bağışlayan, hesap gününün yegâne maliki olan ve her şeye gücü yeten Allah’a hamdolsun.

Allah’ım! Ancak sana kulluk eder ve yalnız senden yardım dileriz. Bizi doğru yola, kendilerine nimet verdiklerinin yoluna ilet. Gazabına uğrayanların ve sapmışların yolundan bizi muhafaza eyle!

Rabbimiz! Bize dünyada da iyilik ver, ahirette de iyilik ver ve bizi cehennem azabından koru!

Ya Rabbi! Bizi hidayete erdirdikten sonra kalplerimizi eğiltme! Bizi dinin üzere sabit kıl! Bize katından bir rahmet bahşet! Şüphesiz sen engin rahmet sahibisin.”

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ. وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ. وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

Not: Merasimin sonunda imkanlar dahilinde mühtediye Başkanlık yayınlarından kendi dilinde mealli bir Kur’an-ı Kerim, İslâm’ı tanıtacak ilmihal, kitap vb. hediyeler takdim edilir.

T.C.
CUMHURBAŞKANLIĞI
Diyanet İşleri Başkanlığı

Sayı :E-T.C. Devlet Teşkilatı Numarası-225.02-Belge Kayıt Numarası
Konu :İhtida Belgesi

02.01.2020

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞINA
(Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü)

İlgi :Diyanet İşleri Başkanlığı Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü Uygulama Genelgesi.

İlgi’de kayıtlı genelge hükümlerine göre müftülüğümüz tarafından düzenlenen ihtida belgesi Ek’te gönderilmiştir.
Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

İmza
Adı SOYADI
Unvanı

Ek: Kapalı Zarf (1 Adet)

Not:

- İhtida belgesi Belgenet’e ek olarak yüklenmeyecek, ancak Evrak Oluştur>Ekleri>Fiziksel Ek Ekle>Fiziksel Ek Metni kısmına “Kapalı Zarf (1 Adet)” yazılacaktır.
- Gizlilik derecesi “Normal” olarak seçilecektir.

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI

[illegible]

İHTİDA DEFTERİ

EDENİN							İHTİDA BELGESİNİN	
MESLEĞİ	UYRUĞU	T.C. KİMLİK NO (Türk Vatandaşı Olanlar İçin)	ÖNCEKİ DİNİ/MEZHEBİ	İHTİDA SEBEBİ	İHTİDA TARİHİ	ADRESİ	TARİHİ/ NUMARASI	DÜZENLENDİĞİ BİRİM

DHYS İL YÖNETİCİSİ (DHYS TAŞRA YETKİ ADMIN) TAAHHÜTNAMESİ

Din Hizmetleri Yönetim Sistemi'nde (DHYS) il müftülüğümüz ile ilgili iş ve işlemlerin zamanında, etkin ve verimli bir şekilde gerçekleştirilmesini, koordinesini ve sonuçlandırılmasını sağlamak üzere tarafıma "DHYS Taşra Yetki Admin" başlıklı yetkinin tanımlanması halinde;

- ✓ Kullanıcı adı ve şifremi kimseyle paylaşmayacağımı,
- ✓ İl Müftülüğünde hiçbir personele "DHYS Taşra Yetki Admin" başlıklı yetkiyi tanımlamayacağımı,
- ✓ İlçe müftülüklerinde "DHYS Taşra Yetki Admin" başlıklı yetkiyi her ilçede en fazla 2 (iki) personele taahhütname olarak tanımlayacağımı,
- ✓ "DHYS İl Müftüsü" başlıklı yetkiyi sadece il müftüsüne tanımlayacağımı,
- ✓ Resmi vekalet onayı bulunması halinde il müftüsü vekiline "DHYS İl Müftüsü" yetkisi tanımlayacağımı ve vekalet süresinin bitiminde yetkiyi sonlandıracağımı,
- ✓ "DHYS İlçe Müftüsü" yetkisini kimseye tanımlamayacağımı,
- ✓ DHYS'de yer alan diğer yetki gruplarını ilgili talimatlar çerçevesinde sadece konu ile alakalı kişilere tanımlayacağımı,
- ✓ Yetkilendirme ile ilgili mezkur usul ve esaslara ne ölçüde riayet edildiğini gösterir işlem geçmişinin Başkanlıkça kayıt altına alındığını bildiğimi,

Beyan ve taahhüt ederim.

Yetkilendirilecek Personelin			
T.C. Kimlik No		Kurum Sicil No	
Adı Soyadı		Unvanı	
İli		Tarih	
İmza			

Yetkisi Sonlandırılacak Personelin			
T.C. Kimlik No		Kurum Sicil No	
Adı Soyadı		Unvanı	

Onaylayan Birim Amirinin			
Adı Soyadı		Unvanı	
Tarih ve İmza	/..../20....		

*Bu taahhütname okunup anlaşıldıktan sonra ilgili personel tarafından doldurulup imzalanacak ve taranarak Belgenet üzerinden Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne gönderilecektir. Taahhütnamenin ıslak imzalı nüshası dosyasında muhafaza edilecektir.

**DHYS İLÇE YÖNETİCİSİ
(DHYS TAŞRA YETKİ ADMIN)
TAAHHÜTNAMESİ**

Din Hizmetleri Yönetim Sistemi'nde (DHYS) ilçe müftülüğümüz ile ilgili iş ve işlemlerin zamanında, etkin ve verimli bir şekilde gerçekleştirilmesini, koordinesini ve sonuçlandırılmasını sağlamak üzere tarafıma "DHYS Taşra Yetki Admin" başlıklı yetkinin tanımlanması halinde;

- ✓ Kullanıcı adı ve şifremi kimseyle paylaşmayacağımı,
- ✓ İlçe Müftülüğünde hiçbir personele "DHYS Taşra Yetki Admin" başlıklı yetkiyi tanımlamayacağımı,
- ✓ "DHYS İlçe Müftüsü" başlıklı yetkiyi sadece ilçe müftüsüne tanımlayacağımı,
- ✓ Resmi vekalet onayı bulunması halinde ilçe müftüsü vekiline "DHYS İlçe Müftüsü" yetkisi tanımlayacağımı ve vekalet süresinin bitiminde yetkiyi sonlandıracağımı,
- ✓ "DHYS İl Müftüsü" yetkisini kimseye tanımlamayacağımı,
- ✓ DHYS'de yer alan diğer yetki gruplarını ilgili talimatlar çerçevesinde sadece konu ile alakalı kişilere tanımlayacağımı,
- ✓ Yetkilendirme ile ilgili mezkur usul ve esaslara ne ölçüde riayet edildiğini gösterir işlem geçmişinin Başkanlıkça kayıt altına alındığını bildiğimi,

Beyan ve taahhüt ederim.

Yetkilendirilecek Personelin			
T.C. Kimlik No		Kurum Sicil No	
Adı Soyadı		Unvanı	
İli		Tarih	
İmza			

Yetkisi Sonlandırılacak Personelin			
T.C. Kimlik No		Kurum Sicil No	
Adı Soyadı		Unvanı	

Onaylayan Birim Amirinin			
Adı Soyadı		Unvanı	
Tarih ve İmza	/..../20....		

*Bu taahhütname okunup anlaşıldıktan sonra ilgili personel tarafından doldurulup imzalanacak ve taranarak Belgenet üzerinden il müftülüğüne gönderilecektir. Taahhütnamenin ıslak imzalı nüshası dosyasında muhafaza edilecektir.

DİN HİZMETLERİ DENETİM FORMU

I. CAMİ HİZMETLERİ					
İl:	İlçe:				
Caminin	Adı		Denetim Tarihi	Denetim Vakti	
Denetim Yapanın	Adı ve Soyadı		Unvanı	İmzası	
Cami Görevlisi/Görevlilerinin Adı ve Soyadı	Unvanı	Görev Yerinde	Görev Yerinde Değil	Görev Yerinde Değilse Sebebi	
		☐	☐		
		☐	☐		
		☐	☐		
		☐	☐		
		☐	☐		
		☐	☐		
		☐	☐		
A. Cami Görevlileriyle İlgili Denetlenecek Hususlar					
1. Caminin ibadete açıldığı vakit	☐ Vaktinde	☐ Geç	☐ Açılmadı	EVET	HAYIR
2. Cami görevlilerinin tamamı -haftalık izin günlerinin dışındaki günlerde- camide hazır bulunmakta ve görevleri nöbetleşe yapmakta mıdır?				☐	☐
3. Ezan, görevli tarafından vaktinde okunmakta mıdır?				☐	☐
4. Yetkisi olmayan kişilerce ezan/sala okunması engellenmekte midir?				☐	☐
5. Cami, her gün öğle namazından en geç bir saat önce açılıp, yatsı namazından sonra kapanmak üzere gün boyunca açık tutulmakta mıdır?				☐	☐
6. Cami görevlisi/görevlileri cuma günü vaaz etmekte midir?				☐	☐
7. Cami görevlisi/görevlileri kılık kıyafet düzeni ve temizliğine riayet etmekte midir?				☐	☐
8. Cami görevlilerinin haftalık izin gününü gösteren belge caminin uygun bir yerine asılmış mıdır?				☐	☐
B. Cami Hizmetleriyle İlgili Denetlenecek Hususlar					
				EVET	HAYIR
1. Cami görevlisi/görevlileri, Kur'an-ı Kerim, meal/tefsir, hadis, siyer ve ilmihal konularının yer aldığı haftalık cami dersleri programını uygulamakta mıdır?				☐	☐
2. Cami dersleri programı Din Hizmetleri Yönetim Sistemi'ne (DHYS) girilmiş ve müftülükçe onaylandıktan sonra cami ilan panosuna asılmış mıdır?				☐	☐
3. Vaaz hizmetleri Başkanlık mevzuatına uygun olarak icra edilmekte midir?				☐	☐
4. Hutbe hizmetleri Başkanlık mevzuatına uygun olarak icra edilmekte midir?				☐	☐
5. Camilerde Kur'an Öğretimi Programı açılmış ise;	başlangıç ve bitiş tarihlerine dikkat edilmekte midir?			☐	☐
	derslerin başlangıç ve bitiş saatlerine riayet edilmekte midir?			☐	☐
	düzenli olarak yoklama alınıp ders defteri imzalanmakta mıdır?			☐	☐

6. Camilerde Kur'an Öğretimi Hafta Sonu Kur'an Kursları Öğretim Programı açılmış ise;	başlangıç ve bitiş tarihlerine dikkat edilmekte midir?	☐	☐
	derslerin başlangıç ve bitiş saatlerine riayet edilmekte midir?	☐	☐
	düzenli olarak yoklama alınıp ders defteri imzalanmakta mıdır?	☐	☐
7. Yaz Kur'an kurslarında	derslerin başlangıç ve bitiş saatlerine riayet edilmekte midir?	☐	☐
	Başkanlıkça hazırlanan ders materyalleri dışında başka bir materyal takip edilmekte midir?	☐	☐
	düzenli olarak yoklama alınıp ders defteri imzalanmakta mıdır?	☐	☐
8. Cami girişine konulan ilan panosu vasıtasıyla cemaat dini konularda uygun ve güncel bilgilerle aydınlatılmakta mıdır?		☐	☐

C. Cami İçi ve Müstemilatıyla İlgili Denetlenecek Hususlar

		EVET	HAYIR
1. Cami İbadete Açılış Beratı caminin uygun bir yerine asılmış mıdır?		☐	☐
2. Cami içi düzenli ve temiz midir?		☐	☐
3. Cami dış temizliği ve çevre düzenlemesi iyi midir?		☐	☐
4. Cami içerisinde ibadet edenlerin huzur ve huşunu bozacak (telefon, çalar saat, reklam vb.) hususlarla ilgili gerekli tedbirler alınmış mıdır?		☐	☐
5. Kadınlara mahsus ibadet mekânı;	var mıdır?	☐	☐
	kullanıma uygun mudur?	☐	☐
6. Kadınlara mahsus tuvalet ve abdest alma yerleri;	var mıdır?	☐	☐
	kullanıma uygun mudur?	☐	☐
7. Cami engelli erişimine uygun mudur?		☐	☐
8. Camide engellilerin kullanımına uygun tuvalet ve lavabo var mıdır?		☐	☐
9. Camide dini danışmanlık bürosu/cami görevli odası veya bu amaçla kullanılabilecek uygun bir mekân bulunmakta mıdır?		☐	☐
10. Cami tarihi ve turistik niteliğe haiz ise ziyaretlerin usulünce gerçekleştirilmesine yönelik gerekli tedbirler alınmış mıdır?		☐	☐
11. Camide bulundurulması gereken teberrukat eşyası ile ilgili form ve defterler var mıdır?		☐	☐
12. Teberrukat eşyasının bakımı ve korunması sağlanmış mıdır?		☐	☐
13. Yardım tutanaklarının bir sureti, yardımın bankaya yatırıldığına ilişkin dekont veya müftülüğe teslim edildiğine dair teslim-tesellüm belgesiyle birlikte cami dosyasında muhafaza edilmekte midir?		☐	☐
14. Camideki yardım tutanakları ile müftülükte bulunan tutanaklar, imza ve ihtiva ettiği miktarlar açısından birbiriyle örtüşmekte midir?		☐	☐
15. Yardım tutanaklarında belirlenen yardım toplama sorumlularından en az iki kişinin imzası bulunmakta mıdır?		☐	☐
16. Yardım miktarlarında, kesinti yapıldığı şüphesini doğuracak olağan dışı bir düşüş var mıdır?		☐	☐
17. Camide sabit sıra ve sandalye oluşması engellenmekte midir?		☐	☐
18. Cami içi ve dışında kullanılan cihazların ses düzeyi (cami içi 60-70 dB, cami dışı 70-85 dB) mevzuata uygun mudur?		☐	☐
19. Camide ecza dolabı ve ilk yardım malzemeleri var mıdır?		☐	☐
20. Camide yangından korunma ve sivil savunma önlemleri alınmış mıdır?		☐	☐

21. Camideki ısıtma-soğutma gibi aydınlatma dışındaki elektrik kullanımı için abonelik alınmış mıdır?		☐	☐
22. Cami ve çevresinde Başkanlığımız hizmet alanları dışında bir duyuru malzemesi varsa müftülükten izin alınmış mıdır?		☐	☐
23. Cami kitaplığında	caminin grubuna göre bulundurulması Başkanlıkça gerekli görülen yayınlar mevcut mudur?	☐	☐
	Başkanlıkça bildirilenler haricindeki kitaplardan ilgili komisyonca uygun görülmeyenler ayıklanmış mıdır?	☐	☐
	Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu'nun onay ve mührünü taşımayan Kur'an-ı Kerim'ler ve mealli mushaflar ayıklanmış mıdır?	☐	☐

D. Değerlendirmeler

--

II. MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK HİZMETLERİ				
A. İşbirliği Kapsamında Farklı Kurumlarda Yürütülen Manevi Danışmanlık Hizmetleri				
İl:	İlçe:			
Hizmet Sunulan Kurumun	Adı		Denetim Tarihi	Denetim Vakti
Denetim Yapanın	Adı ve Soyadı		Unvanı	İmzası
Manevi Danışmanın Adı ve Soyadı	Unvanı	Görev Yerinde	Görev Yerinde Değil	Görev Yerinde Değilse Sebebi
		☐	☐	
a. Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetleriyle İlgili Denetlenecek Hususlar				
			EVET	HAYIR
1. Personel görevlendirme onayı var mıdır?			☐	☐
2. Personel görevlendirmeleri DHYS'ye girilmiş midir?			☐	☐
3. Manevi danışman, Başkanlıkça veya müftülükçe belirlenen gün ve saatlerde görevi başında mıdır?			☐	☐
4. Manevi danışman, Cuma günleri müftülükçe verilen görevleri yapmakta mıdır?			☐	☐
5. Manevi danışman, faaliyetleri ile ilgili düzenli rapor tutmakta mıdır?			☐	☐
6. Manevi danışmanın faaliyetleri ile ilgili istatistikler DHYS'ye kaydedilmekte midir?			☐	☐
7. Manevi danışmanın hizmetleri ile ilgili diğer kurum yöneticisi ve personelin tutumu olumlu mudur?			☐	☐
8. Manevi danışmanlık hizmeti alan kişiler sunulan hizmetten memnun mudur?			☐	☐
9. Hizmet sunulan kurumda manevi danışmana ait bir oda bulunmakta mıdır?			☐	☐
10. Hizmete erişilebilirlik ve hizmetin tanıtımı hususunda ilgili kurum tarafından gerekli tedbirler alınmış mıdır? (Afiş, broşür, yönlendirme levhaları, kurum personelinin bilgilendirilmesi vb.)			☐	☐
11. Manevi danışman, ilgili kurumun iş ve işleyişi ile diğer personelin görev alanına müdahale etmekte midir?			☐	☐
12. Hizmet sunulan kurum ile müftülüğün kurumsal ilişkileri yeterli düzeyde midir?			☐	☐
13. Müftülükçe manevi danışmana gerekli rehberlikte bulunulmakta mıdır? (Başkanlık talimatlarının zamanında duyurulması, manevi danışmana periyodik olarak ziyarette bulunulması, sorunların çözümünde destek olunması vb.)			☐	☐
b. Din Hizmetleriyle İlgili Denetlenecek Hususlar				
			EVET	HAYIR
1. Din görevlisi/görevlileri, küçük gruplarla Kur'an-ı Kerim, hafızlık eğitimi, meal/tefsir, hadis, siyer ve ilmihal gibi bilgilendirici eğitim faaliyetleri yapmakta mıdır?			☐	☐
2. Din görevlisi/görevlileri dini gün ve gecelerde program düzenlemekte midir?			☐	☐
3. Din görevlisi/görevlileri gençliğe değer projesi kapsamında gençlere yönelik etkinlikler düzenlemekte midir?			☐	☐
4. Din görevlisi/görevlileri özel günlerde program düzenlemekte midir?			☐	☐
5. Din görevlisi/görevlileri, Kur'an-ı Kerim, hafızlık eğitimi, meal/tefsir, siyer, ilmihal vb. alanlarda Başkanlık veya müftülükçe hazırlanmış eğitim programlarını uygulamakta mıdır?	Başlangıç ve bitiş tarihlerine dikkat edilmekte midir?		☐	☐
	Derslerin başlangıç ve bitiş saatlerine riayet edilmekte midir?		☐	☐
c. Değerlendirmeler				

II. MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK HİZMETLERİ				
B. Gençlik, Göçmen, Bağımlılıkla Mücadele, Engelli Koordinatörlüğü Gibi Müftülüğün Uhdesinde Yürütülen Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetleri				
İl:	İlçe:			
Denetim Yapanın	Adı ve Soyadı	Unvanı	İmzası	
Koordinatörün Adı ve Soyadı	Unvanı	Koordinatörlük Alanı		
			EVET	HAYIR
1. Personel görevlendirme onayı var mıdır?			☐	☐
2. Personel görevlendirmeleri DHYS'ye girilmiş midir?			☐	☐
3. Koordinatör, faaliyetleri ile ilgili düzenli rapor tutmakta mıdır?			☐	☐
4. Koordinatörün faaliyetleri ile ilgili istatistikler DHYS'ye kaydedilmekte midir?			☐	☐
5. Koordinatör, hizmet sunumunda müftülükle koordineli hareket etmekte midir?			☐	☐
6. Müftülükçe koordinatöre gerekli rehberlikte bulunulmakta mıdır?			☐	☐
7. Hizmet sunulan kitleye yönelik vaaz, irşat ve eğitim programları gerçekleştirilmekte midir?			☐	☐
8. Hizmet sunulan kitleye yönelik konferans, söyleşi, kamp vb. sosyal, kültürel ve sportif içerikli programlar gerçekleştirilmekte midir?			☐	☐
9. Hizmet sunulan kitle ilgili kurumlara yönlendirilmekte midir?			☐	☐
10. Hizmet sunulan kitlenin ailelerine yönelik de hizmet sunulmakta mıdır?			☐	☐
11. İl genelinde ve nüfusu 50.000'in üzerinde olan ilçelerde, en az bir camide hutbenin işaret diline çevirisi yapılmakta mıdır?			☐	☐
12. İl genelinde ve nüfusu 50.000'in üzerinde olan ilçelerde, işaret dili bilen personel bulunmaması durumunda merkezi bir camide Başkanlık tarafından haftalık olarak işaret diline çevirisi yapılan hutbe görüntülü olarak iştirme engellilerin istifadesine sunulmakta mıdır?			☐	☐
13. Gençlere yönelik hizmet vermek üzere Diyanet Gençlik Çalışmaları Merkezi veya Diyanet Okuma Salonları açılmış ve aktif olarak kullanılmakta mıdır?			☐	☐
14. Camilerde hedef kitlenin istifade edebileceği Başkanlık yayınları mevcut mudur?			☐	☐
15. Koordinatör, sorumluluk alanıyla ilgili konularda din görevlilerine rehberlik yapmakta mıdır?			☐	☐
Değerlendirmeler				

II. MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK HİZMETLERİ

C. Aile ve Dini Rehberlik Hizmetleri

[illegible]

b. Aile ve Dini Rehberlik Hizmetleriyle İlgili Denetlenecek Hususlar

	EVET	HAYIR
1. Aileye yönelik sorunlar ve çözüm önerileri ile ilgili bölgesel proje/projeler hazırlanıp uygulanmakta mıdır?	☐	☐
2. ADRB çalışma takvimi hazırlanmış mıdır?	☐	☐
3. ADRB çalışma takvimi hazırlanırken Başkanlıkça gönderilen usul ve esaslar dikkate alınmakta mıdır?	☐	☐
4. ADRB/ADRM personeli tarafından haftalık ev/site sohbetleri yapılmakta mıdır?	☐	☐
5. Müftülükçe resmi nikâh işlemleri gerçekleştirilmekte midir?	☐	☐
6. Nikâh için başvuran vatandaşlara yönelik evliliğe ilk adım eğitimleri düzenlenmekte midir?	☐	☐
7. Nikâh için ayrı bir salon hazırlanmış mıdır?	☐	☐
8. ADRB vaizleri tarafından DHYS'nin dini rehberlik modülüne düzenli kayıt yapılmakta mıdır?	☐	☐
9. Başkanlığımızca gönderilen proje bazlı faaliyetler uygulanmakta mıdır?	☐	☐
10. İlgili kurumlarla iş birliği yapılmakta mıdır?	☐	☐
11. ADRB/ADRM hizmetlerinin aktive edilmesi amacıyla yöneticilerle mutakat toplantılar yapılmakta mıdır?	☐	☐
12. Yapılan faaliyetler DHYS'ye zamanında işlenmekte midir?	☐	☐
13. Sosyal hizmet kurumlarında hizmet sunarken Başkanlıkça gönderilen usul ve esaslara riayet edilmekte midir?	☐	☐
14. Başkanlıkça halka dağıtılmak üzere gönderilen kitaplar amacına uygun olarak dağıtılmakta mıdır?	☐	☐
15. Büro/Merkez tarafından gerçekleştirilecek faaliyetler halka duyurulmakta mıdır?	☐	☐
16. ADRB/ADRM hizmetlerinin tanıtımı için afiş, broşür vb. materyaller mevcut mudur?	☐	☐
17. Büro/Merkez personeli yerel medya araçlarını (radyo/tv) aktif olarak kullanmakta mıdır? Buralarda aileye yönelik programlar düzenlenmekte midir?	☐	☐
18. ADRB/ADRM kütüphanesinde Başkanlığımızın aileye yönelik eserleri bulunmakta mıdır?	☐	☐

c. Değerlendirmeler

Not:

1. Gerekğinde maddelerle ilgili açıklamalar “Değerlendirmeler” kısmına yazılacaktır.
2. Denetim formu DHYS'deki ilgili ekrana süresi içerisinde işlenecektir.